Nr. 47. NALEŻYTOŚĆ POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM. Kraków, Niedziela 26 Lutego 1922. Rok XLI

NOWA REFORMA

„Nowa Reforma" wychodzi codziennie rano.

Prenumerata wynosi:

	rocznie	półrocznie	kwartalnie	miesięcznie
W miejscu	5280 Mk	2640 Mk	1320 Mk	440 Mk
z odnoszeniem do domu	6000 „	3000 „	1500 „	500 „
W Polsce:				
z przesyłką pocztową	6000 „	3000 „	1500 „	500 „
W innych państwach	7800 „	3900 „	1950 „	650 „

Prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) uprasza się nadsyłać wprost do **Administracji „Nowej Reformy"** w Krakowie.

Redakcja: ulica Jagiellońska 10. Administracja: ul. św. Anny l. 3. Telefon Redakcji 41. Administracji 241. Dla rozmów **zamiejscowych 1572.**

Nr rach. poczt. Kasy oszczędności 140.956.

Rękopisów nadsyłanych Redakcja nie zwraca.

We Lwowie sprzedaż numerów po 20 Mk: w Biurze dzienników **S. Sokołowskiego,** ulica Trzeciego Maja l. 5 i w **Biurze Piohna,** ulica Legjonów 9.

Cena numeru 20 Mp.

Prenumeratę przyjmują:

Zamiejscową: Administracja „Nowej Reformy" i wszystkie urzędy pocztowe; **miejscową:** Administracja „Nowej Reformy". — Biuro dzienników „Ruch" (dawniej J. Hapgasa i A. Salomonowej), ulica Szczepańska l. 9; — Biuro dzienników Marjana Hupscyca ul. Jagiellońska l. 7.

Zamiejscową prenumeratę i ogłoszenia (inseraty) przyjmują: **We Lwowie** Biura dzienników: A. Buchmana, ulica Legjonów 21, S. Sokołowski, ul. Trzeciego Maja 5. **W Jarosławiu** J. Sosnicki. — **W Tarnowie** M. Reckwa. — **W Wiedniu** Herman Goldschmiedt (sprzedaż oddzielnych numerów) I. Wollzeile 6. — M. Dukes Nachfolger. Haasenstein & Vogler (także w Hamburgu, Frankfurcie n. M., Berlinie, Lipsku, Bazylei i Wrocławiu). — R. Mosse (także w Warszawie, Berlinie, Hamburgu, Monachium i Norymberdze). — H. Schalek, Wollzeile.

Ogłoszenia (inseraty) przyjmuje Administracja „Nowej Reformy" za opłatą od miejsca wiersza nonparelowego za raz Mk 30·—. Za układ tabelaryczny, cyfrowy, skombinowany o 50 procent drożej. — **Nekrologi** Mk 45 za miejsce wiersza. — **Nadesłane** po Mk 75·— od wiersza nonparelowego. — **Głosy publiczne** po Mk 90·— od wiersza. — Na pierwszej stronie 120 Mk od wiersza. Drobne ogłoszenia po 10 Mk od słowa. Ogłoszenia zamiejscowe o 50%, zagraniczne o 100% drożej. **Załączniki** do „Nowej Reformy" (prospekty, cyrkularze ogłoszenia i t. p.) przyjmuje się wedle umowy.

Nowa książki Keynesa

Kiedy przed trzema laty słynny ekonomista angielski wydał pierwszą swoją książkę »Economic Consequences of the Peace« wywarła ona ogromne wrażenie, ale mimo to mogła jeszcze nie być uważana za wyraz kierującej opinji angielskiej. Od tego czasu jednak poglądy, w tem dziele wypowiedziane, ustaliły się i upowszechniły w Anglji tak dalece, że weszły już w jej praktyczną politykę, w której szeregu aktów można się ich było bez trudu odszukać jako motywów. To też kiedy obecnie Keynes wydał drugą książkę już pod wymownym tytułem »A Revision of the Treaty«, która stanowi właściwie tylko dalsze rozwinięcie poglądów, wyłuszczonych w pierwszej, to można już bez przesady powiedzieć, że tym razem Keynes mówi w imieniu całej umiarkowanie konserwatywnej, liberalnej i robotniczej Anglji. Kiedy w pierwszej swej książce Keynes wykazywał tylko niewykonalność traktatu wersalskiego, a zarazem szkodliwość jego postanowień ekonomiczno-finansowych, to w drugiej kładzie już kropkę nad »i«, stawiając jasno sprawę — rewizji tego traktatu. W ciągu trzech lat, które dzielą pierwszą jego książkę od drugiej, wzrosło wszędzie ciężkie i niebezpieczne przesilenie gospodarcze. Ono to dostarcza potężnego rezonansu wywodom ekonomisty angielskiego, które ogromna większość opinji publicznej angielskiej przyjmuje jako bezspornie słuszne. — Przejawia się to oczywiście także i w praktycznej polityce gabinetu angielskiego, dla której dobrego zrozumienia i oceny prawidłowej poznanie treści tej drugiej książki Keynesa jest bardzo pomocnem.

Główny przedmiot tego nowego dzieła stanowią reparacje, które Niemcy mają płacić mocarstwom koalicji. Keynes zestawia w osobnej tablicy te sumy, które mężowie stanu koalicyjni rzucali od chwili zawieszenia broni dla oznaczenia reparacyj. Tablica ta dobrze ilustruje, w jaki sposób wyobrażenia i intencje w tym względzie zmieniały się stopniowo u samych zwycięzców. I tak gdy podczas agitacji wyborczej w końcu r. 1918 w Anglji zapewniano ze strony rządu, że Niemcy będą płaciły 23.8 miljardów marek złotych rocznie, to już w dniu 5 września 1919 ówczesny minister skarbu francuski, Klotz, określił tę sumę w parlamencie francuskim tylko na 18 miljardów. Komisja odszkodowań w kwietniu 1921 r. ustaliła roczną ratę odszkodowań na 8.24 miljardów, konwencja zaś londyńska z maja tego samego roku zniżyła ją o połowę, ustalając ratę roczną na 4.6 miljardów marek złotych.

Keynes dowodzi jednak, że i to obciążenie Niemiec sumą czterech i pół miljarda marek złotych rocznie przekracza ich siły płatnicze, że więc sumy takiej nie są one w stanie płacić. Ogólna suma odszkodowań ustaloną została na 110 miljardów. Z tego 6 miljardów wypada na dług Belgji. 30 miljardów na odbudowę Francji, 74 miljardy zaś stanowią pensje wdowie i inwalidzkie, które główne mocarstwa koalicyjne płacą każdo u siebie. Keynes zwalcza tę ostatnią pozycję z całą stanowczością. Uważa, że stoi ona w jaskrawej sprzeczności z warunkami, na których Wilson zalecił zawarcie zawieszenia broni. Ale kwestją słuszności tego postanowienia zajmuje się autor angielski mniej, tem gruntowniej oświetlając ją z punktu widzenia czysto ekonomicznego i finansowego.

Otóż pod tym względem Keynes twierdzi, że eksport niemiecki nie pozwala na zapłacenie tej sumy. Według niego, opinja rozpowszechniona w ogromnym handlu wywozowym Niemiec, jest mytem. Podczas sześciu miesięcy od maja do października 1921 r. Niemcy wywiozły towarów za sumę 1864 marek złotych, importowały zaś równocześnie za sumę 2443 marek złotych. Bilans handlowy zatem Niemiec jest wysoce ujemny. Podczas tego okresu suma odszkodowań do zapłacenia wynosiła 1485 miljonów marek złotych czyli 80 proc. całego wywozu. Zdaniem Keynesa, import niemiecki nie da się wydatnie zredukować, eksport zaś nie przekroczy 10 miljardów marek złotych, z których miałyby Niemcy płacić owe 4.6 miljarda odszkodowań. Jeżeliby zaś mogły nawet płacić, to tylko przez takie spotęgowanie swojego eksportu zagranicznego, że okazałby się on zabójczym dla przemysłu i handlu angielskiego. Keynes wykazuje bowiem, że Niemcy eksportują i mogą eksportować tylko takie towary, w których z konieczności konkurują z angielskim przemysłem. Jeżeli więc Niemcy mają płacić, to muszą wywozić swoje towary w odpowiednio wzmożonym stopniu, jeżeli zaś będą je tak wywozili, to przemysł angielski utraci bardzo znaczną część własnych rynków zbytu.

Na podstawie tych rozważań Keynes dochodzi do następujących konkretnych wniosków: Przedewszystkiem domaga się skreślenia owych 74 miljardów marek w złocie, które nałożono na Niemcy jako równowartość pensyj wdowich i rent inwalidzkich w państwach koalicyjnych. W taki sposób cała suma reparacyj zostałaby zredukowaną do 36 miljardów marek. Z tego wypadłoby na Anglję 11 miljardów. Keynes doradza, aby Anglja wyrzekła się z tego dziesięciu miljardów, jeden zaś miljard **r o z d z i e l i ł a m i ę d z y A u s t r j ę i P o l s k ę w s t o s u n k u 3 d o 7 w c e l u s a n o w a n i a w a l u t y t y c h k r a j ó w.** Po uregulowaniu pretensyj Włoch i mniejszych państw pozostałoby należności jeszcze 21 miljardów, z czego Francja otrzymałaby 18 a Belgja 3 miljardy. Tę sumę mieliby Niemcy zapłacić w dziesięciu ratach rocznych, tak, że po upływie tego czasu sprawa odszkodowań byłaby raz na zawsze zamknięta.

Sensacyjnem jest samo zakończenie książki, w którem Keynes doradza rządowi angielskiemu, aby streszczone wyżej wnioski przedstawił Francji jako swoje. »Rozwiązanie to powinno być zaproponowane Francji — powiada Keynes — z jednym tylko warunkiem, mianowicie, że musi je przyjąć. Jeżeli jednak Francja, jak Shylok, żądać będzie swego funta mięsa, to w takim razie niechaj rozstrzyga prawo. Niechaj Francja realizuje swoje tytuły prawne wobec Niemiec, ale my ze swej strony musimy zrobić to samo wobec Francji. Niech wtedy Francja weźmie od Niemców, to co potrafi, ale równocześnie niechaj zapłaci Stanom Zjednoczonym i Anglji to, co jest winna«.

Zarówno streszczony wyżej projekt Keynesa, jak ostatnia dosłownie podana groźba, pod adresem Francji, znamionują dostatecznie ducha obecnej polityki angielskiej wobec Francji.

—o—

Ataki prawicy na rząd Ponikowskiego

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 25 lutego.

Od pewnego czasu prasa narodowo-demokratyczna występuje w sposób niesłychanie ostry przeciw gabinetowi Ponikowskiego, a zwłaszcza przeciwko niektórym ministrom, ostatnio głównie przeciw ministrowi spraw wewnętrznych Downarowiczowi. Kampanja ta prasowa przybrała w ostatnich dniach tak gwałtowny ton, że okazała się konieczność **konfiskaty tych czasopism,** w których ukazały się artykuły z osobistemi wycieczkami przeciw poszczególnym ministrom.

Ażeby wyjaśnić sytuację prezydent ministrów **P o n i k o w s k i** zaprosił do siebie **przedstawicieli klubów prawicowych, a mianowicie pos. Głąbińskiego, Stef. Dąbrowskiego i posła Czerniewskiego** i prosił ich o **przedłożenie** mu **swoich postulatów.** Pp. Głąbiński i Dąbrowski oświadczyli, że przychylność swoich klubów dla gabinetu **uzależniają od usunięcia z gabinetu ministrów spraw wewnętrznych Downarowicza, robót publicznych Narutowicza i sprawiedliwości Sobolewskiego i powierzenia wakujących tek mężom zaufania klubów Związku Lud. Nar. i Nar. Stron. Ludowego.** Natomiast poseł **C z e r n i e w s k i** wyraził zdziwienie, że zaproszono go wspólnie na tę konferencję, skoro klub jego idzie na rękę rządowi i gotów **jest w dalszym ciągu popierać gabinet.** Na tem konferencja u premjera się skończyła.

W związku z tą konferencją przybył onegdaj do premjera **marszałek Sejmu Trąmpczyński i starał się nakłonić p. Ponikowskiego do poczynienia ustępstw w myśl żądań, wysuniętych przez kluby prawicy.** W toku konferencji premjer oświadczył, że **nie jest w możności** dać zapewnienia, wymaganego przez marszałka, **wątpi bowiem, czy Rada ministrów,** o ileby sprawa ta weszła pod jej obrady, **zgodziłaby się na przyjęcie podobnego ultimatum.** »**Prawdopodobnie** — dodał premjer — **Rada zadecydowałaby podanie się całego gabinetu do dymisji**«.

Odpowiedź premjera wywołała jeszcze gwałtowniejszą kampanję ze strony prawicy. Wczorajsza »Gazeta Warszawska« już jawnie stawia sprawę i że p. Ponikowskiemu pozostały tylko dwie drogi do wyboru: albo usunąć z gabinetu ministrów, których nie życzy sobie prawica, **albo podać się z całym gabinetem do dymisji.**

W tych warunkach premjer Ponikowski postanowił wybadać opinję innych także ugrupowań sejmowych. W czasie wczorajszego posiedzenia Sejmu konferował premjer z przedstawicielami klubów i **spotkał się wszędzie z przychylnem stanowiskiem,** aczkolwiek każdy klub miał pewne zastrzeżenia. Zdaje się również, że **nadzieje narodowej demokracji,** iż potrafi pozyskać dla swoich celów stronnictwo »Piasta«, **są nieuzasadnione.** Pos. Witos w rozmowie z premjerem wyraźnie zaznaczył, że stronnictwo jego **odmówi wszelkiego poparcia gabinetowi, o ileby gabinet przychylił się do żądań narodowej demokracji.**

Rząd w walce z drożyzną

Warszawa, 25 lutego (Tel. wł.) Zatwierdzony wczoraj przez Radę ministrów projekt **walki z drożyzną,** opracowany na konferencji międzyministerjalnej, przedstawia się następująco:

1) Nie będą przyznawane **żadne ulgi w opłatach daniny** tym przemysłowcom i kupcom, którzy posiadają nagromadzone większe ilości towarów oraz rolnikom posiadającym znaczne zapasy zboża.

2) **Na okres 6 tygodni** zawieszone **będzie pobieranie cła** od towarów jak ryż, mąka, kasze, warzywa, ziemniaki, śledzie, ryby solone, konserwy mięsne, sery naturalne, masło, smalec, tłuszcze, margaryna i inne artykuły spożywcze.

3) **Na okres 6-tygodnowy** zmniejszone będą stawki celne na wszelkie obuwie, prócz obuwia zbytkownego, oraz odzież, bieliznę, wyroby pończosznicze.

4) Wydany będzie **zakaz wywozu jaj** przez przeciąg kilku tygodni.

5) Wydany będzie **nakaz wywieszania cen** na towarach.

—o—

Rada finansowa

Warszawa, 25 lutego.

Powołana na zasadzie ustawy o środkach naprawy państwowej gospodarki skarbowej Rada finansowa uchwaliła następujący regulamin, określający skład, charakter i zakres działania Rady.

Rada finansowa składa się **z 15 członków,** mianowanych na przeciąg dwóch lat przez Radę ministrów na wniosek ministra skarbu. Rada stanowi **organ doradczy ministra skarbu** i zadaniem jej jest **wydawanie opinji** w sprawach wszystkich ważniejszych ustaw i zagadnień finansowych, projektowanych przez ministra skarbu.

Radę finansową zwołuje minister skarbu przynajmniej raz na miesiąc lub też na żądanie przynajmniej jednej trzeciej części członków Rady finansowej.

Rada ma dalej prawo ustanawiania z pośród swego grona komisyj oraz powoływania rzeczoznawców do udziału w obradach. Czynności członków Rady są honorowe.

REDUKCJA URZĘDNIKÓW KOLEJOWYCH.

Warszawa, 25 lutego (Tel. wł.) Specjalna komisja, wyłoniona z ministerstwa skarbu, przy współudziale ministerstwa kolei badała **możliwość zmniejszenia pracowników kolejowych.** Narazie przyszło już do redukcji w poszczególnych dyrekcjach kolejowych. Redukcja dosięga liczby **40 tysięcy pracowników.** Usunięcie tych urzędników ma być ukończone w ciągu 3 miesięcy. W samem ministerstwie kolei **zniesiono jeden departament i siedm wydziałów.**

POSŁOWIE WILEŃSCY W WARSZAWIE.

Warszawa, 24 lutego (PAT). Przez dzień onegdajszy i wczorajszy bawiła w Warszawie **delegacja posłów Sejmu wileńskiego,** reprezentująca zespół stronnictw narodowych i Rad Ludowych.

Kwestja Jaworzyny

Praga, 24 lutego (PAT). Dzienniki donoszą, że członkowie czesko-słowackiej komisji uczonych, wyznaczonej **dla rokowań polsko-czeskich w kwestji Jaworzyny,** odbyli wczoraj przed południem konferencję w gmachu parlamentu. — Dzisiaj członkowie wymienionej komisji konferowali dłuższy czas z polskim posłem w Pradze p. Piltzem.

KOMISJA PARYTETYCZNA NA ŚLĄSKU CIESZYŃSKIM.

Cieszyn, 24 lutego (AW). Polsko-czeska komisja parytetyczna, która ma ustalić prawa mniejszości Polaków i Czechów na obu Śląskach Cieszyńskich, będzie się składała z dwóch przewodniczących (polskiego i czeskiego) i z czterech polskich i czterech czeskich członków. — Członkami tymi będą przedstawiciele ministerstw obu państw: spraw zewnętrznych, wewnętrznych, wyznań i oświaty i pracy. Obradom przewodniczyć będą kolejno obaj przewodniczący. **Rozstrzygnięcia komisji będą ostateczne.** Zajmie się ona w szczególności sprawami mniejszości narodowych z zakresu administracji państwowej i komunalnej, wychowania publicznego i prasy. Fryszt. dki »Robotnik Śląski« donosi, że delegaci polscy komisji powyższej będą mianowani jeszcze w tym tygodniu, w przyszłym zaś tygodniu mają już oni rozpocząć rokowania z delegatami czeskimi.

KONSULAT POLSKI W KOSZYCACH.

Koszyce, 24 lutego (PAT). We środę podjął swą czynność w Koszycach kierownik nowo utworzonego konsulatu polskiego p. Lechowski.

Obrady polsko-niemieckie

Genewa, 24 lutego (PAT). Ag. Havasa. Obrady polsko-niemieckie **mają przebieg zadowalniający.** Z toku obrad można przewidzieć, że tekst konwencji w sprawie ustroju Górnego Śląska z racji wielkiej ilości przedłożonych kwestyj, będzie **bardzo obszerny.** Konwencja obejmować będzie **conajmniej 500 punktów.**

NISZCZENIE PRZEMYSŁU POLSKIEJ CZĘŚCI G. ŚLĄSKA PRZEZ NIEMCÓW.

Katowice, 24 lutego (AW). Dowiadujemy się, że w kopalni rudy cynkowej w Reichsdankeim(?) w części przyznanej Niemcom kopalnia nie jest prawie całkowicie eksploatowaną, natomiast w tych oddziałach kopalni, które mają przypaść Polsce, Niemcy prowadzą **gospodarkę rabunkową.** Gospodarka ta dochodzi tak daleko, że eksploatują wały rudy już wydobytej. Niemcy usiłują **zużyć wszystkie zapasy przed przejęciem tego terytorjum przez Polskę.**

Lenartowicz w Krakowie

(W setną rocznicę urodzin poety).

(Dokończenie).

Drugi (względnie trzeci) pobyt Lenartowicza w Krakowie przypadł na rok 1875.

W początkach czerwca otrzymałem długi i serdeczny list Lenartowicza w odpowiedzi na prośbę o współpracownictwo w wydawanym przezemnie tygodniku: »Szkice społeczne i literackie«. — Zawiadamiał mnie, że około 1 lipca wybiera się na kilka tygodni do Szczawnicy, aby po 27 latach odetchnąć ojczystem powietrzem. Wiadomość ta wystarczyła kilku ludziom dobrej woli do poruszenia myśli, aby przejeżdżającemu przez Kraków lirnikowi złożyć hołd publiczny.

Ale zapowiedziany przyjazd w oznaczonym terminie nie nastąpił, a w pismach lwowskich pojawiła się wiadomość, że poeta zaniechał myśli odwiedzenia kraju. Zaprzeczył temu otrzymany przezemnie 10 lipca list Lenartowicza, w którym były słowa: »za kilka dni zobaczę się z wami«. Wkrótce o terminie przyjazdu zawiadomił ks. A. Słotwińskiego, przeora ks. Pijarów, który mu ofiarował gościnę u siebie. Jednocześnie w »Czasie« ukazała się wzmianka, że przybycie »znanego poety« opóźniło się, ponieważ »podobno p. Lenartowicz zasłabł w drodze i zmuszony był zatrzymać się w Gracu«.

Ten »znany poeta« i **p a n** Lenartowicz charakteryzują wybornie stanowisko sfer rządzących wówczas w Krakowie wobec spodziewanego gościa. Poezja gorąca, uczuciowa, patrjotyczna, nie była »in odore sanitatis« u »stańczyków krakowskich, jak i pozytywistów warszawskich. — Co więcej, stańczycy, znajdujący się wówczas w całym zapale potępiania roku 1863 i walki z urojoną »nieprzerwalnością powstania«, nie mogli odnosić się przychylnie do poety, zostającego w stosunkach z Kraszewskim, Platerem rapperswyllskim, T. Żulińskim, Miecz. Dąbrowskim, Agatonem Gillerem...

Na dworcu kolejowym powitało Lenartowicza w dniu 19 lipca zaledwie kilku znajomych, których ks. Słotwiński o przyjeździe poety uwiadomił. Powitał go prócz tego Władysław Bełza pięknym wierszem, pomieszczonym w »Szkicach«.

Do gmachu ks. Pijarów rozpoczęła się pielgrzymka tych wszystkich, którzy pragnęli poznać poetę i rozmową z nim orzeźwić swe serca i umysły. Jednym z pierwszych, który uścisnął jego rękę, był druh po piórze, towarzysz młodych lat Mickiewicza, Antoni Edward Odyniec, bawiący wówczas przejazdem w Krakowie.

Wkrótce, z inicjatywy redakcji »Szkiców«, utworzył się komitet, pragnący złożyć hołd publiczny poecie, przez wydanie uczty na cześć jego w sali redutowej. Do komitetu weszli: dr Franciszek Bylicki, prof. Władysław Łuszczkiewicz, Adolf Dygasiński (wówczas jeszcze księgarz krakowski), Marjan Gawalewicz, Adam Miłoszewski, wreszcie podpisany i trzech akademików. **Jak widzimy, była w komitecie** tylko jedna »firma« w osobie Łuszczkiewicza. Marjan Gawalewicz był jeszcze młodziutkim, »początkującym« poetą i nowelistą. Dygasińskiemu nawet na myśl nie przychodziło, że zostanie głośnym powieściopisarzem...

Brak »firm« w komitecie był równie charakterystyką istniejących stosunków, a bodaj najlepiej przedstawiała je taka dosłowna wzmianka w kronice »Czasu«: »Kilka osób zamierzyło uczcić obecność w naszem mieście poety i rzeźbiarza Teofila Lenartowicza, który po 27-letniej nieobecności zawitał znów do kraju. Nie wiemy zaś kto się zajmuje tą sprawą...« Niezbyt to wielka była »zachęta« do wzięcia udziału w uczcie. A »Czas« był jedynym dziennikiem, wychodzącym wówczas w Krakowie.

Pomimo jednak tej rezerwy, zajętej przez organ »gospodarzy i władców miasta«, pomimo, że uczta wypadła w sierpniu, a więc w czasie, w którym w Krakowie »żywego ducha« nie bywało, a tylko (jak się wyraził ówczesny fejletonista) »samotny pies chadzał po pustym rynku« — uczta wobec niesprzyjających okoliczności wypadła wspaniale. Wzięło w niej udział sto kilkadziesiąt osób — a charakter całego zebrania był poważny, ciepły i serdeczny...

Na uczcie przemawiali: wiceprezydent Weigel (prezydentem był Zyblikiewicz), bawiący wówczas w Krakowie zacny i zasłużony dr Seweryn Gałęzowski, poseł hr. Stan. Mieroszowski, Alfred Szczepański, M. Śliwiński, prezes czytelni akademickiej i hr. Henryk Wodzicki, **który zabierał głos w imieniu ziemian.** Wodzicki, choć »stańczyk«, ale człowiek szerszych poglądów, niezmiernie taktowny, dobry patrjota, uratował swą obecnością opinję swych kolegów partyjnych i zapewne tej jego obecności zawdzięczać należy, że »Czas« nazajutrz przyniósł cały, w ciepłym tonie utrzymany fejleton o przebiegu uczty.

Niemałą radością dla solenizanta były głosy młodzieży, wypowiedziane mową wiązaną. W nich przebijały się jeszcze te wrzące uczucia, że o przyszłości zwątpić nam nie należy; one to zbudziły w łkającej piersi lirnika, kiedy tulił do siebie dwóch z »młodzieży braci«, te cudowne dla Polaka wyrazy pocieszenia: »Nie zginęła jeszcze, nie zginęła«.

Odpowiedź Lenartowicza, na powitanie wygłoszone przez dra Weigla, w którem mówca poruszył sprawę oświaty ludowej, brzmiała w streszczeniu, jak następuje:

»Nadmiar uczuć i wrażeń sprawia, że wdzięczność moja będzie prawdziwie... niewymowną. — Ja także oświatę ludu wytknąłem sobie za główny cel życia i był czas, kiedym pragnął wziąć rozbrat z szerszą widownią i marzyłem tylko o tem, aby zostać profesorem szkółki wiejskiej. Wtenczas byłbym swoją lirę, skoro mnie chcą lirnikiem nazywać, zawiesił na ścianie szkolnej i byłbym ją przykrył tablicą, na którejby dzieci wiejskie kreśliły niekształtne litery. I dziś jeszcze, gdyby nie złamane siły, oddałbym się chętnie temu skromnemu powołaniu. Z obczyzny zwracały się ustawicznie myśli moje do kraju; słuchałem tętna uczuć narodowych. Mówiono mi o upadku uczuć patrjotycznych wśród młodzieży. Nie wierzyłem temu, bo niepodobna, aby w młodzieży zagasł ogień miłości ojczyzny — pozytywne kierunki tylko chwilowo na ustanie zapału oddziaływać mogą. Wnoszę zdrowie dobrych synów ojczyzny, nie upadających w najcięższym razie i umiejących używać czasu, choćby ten był najprzeciwniejszym, na korzyść ogólnego dobra. Panowie, piję zdrowie ojczyzny, w ręce tych, w których sercach, myślach i dłoniach sprawa jej spoczywa«.

Mową wiązaną przemawiali Marjan Gawalewicz (przy wręczaniu poecie olbrzymiego dębowego wieńca), Juljan Adolf Święcicki z Warszawy (nazwisko jego w sprawozdaniach opuszczano) i Henryk Wróblewski. Pierwszy prześlicznie uchwycił ton nuty lenartowiczowskiej:

Za górami, za cudzemi
Płakał, tęsknił do swej ziemi
A na lirę, na jedyną
Łzy tułacza rzewne płyną,

. . . .

Niby nic mu już nie trzeba
Za górami, za cudzemi,
Tylko chciałby krzynkę nieba
I wietrzyka z swojej ziemi.
Niby nic mu już nie trzeba,
Ale sercu czegoś braknie,
Ale dusza czegoś łaknie,
Bo choć cudne cudze nieba,
To tęsknoty nie ukoją
Za tą ziemią, polską, swoją!
Polakowi daj pół świata,
Daj mu skarby, złota bryłę,
To on jeszcze zakołata
O piędź ziemi na mogiłę.

. . . .

Z sejmu wileńskiego

O WŁĄCZENIE DO POLSKI PASA NEUTRALNEGO.

Wilno, 23 lutego (PAT). Na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu po odesłaniu interpelacyi do komisji politycznej przystąpiono do porządku dziennego.

Na trybunę wstąpił pos. Staniewicz (P. S. L.). W imieniu komisji politycznej jako referent sprawy pasa neutralnego prosi o uchwalenie wniosku komisji, mocą którego Sejm wileński wzywa Sejm ustawodawczy i rząd Rzeczypospolitej polskiej do **poczynienia kroków celem włączenia tych obszarów do Polski.**

JEN. ŻELIGOWSKI W SEJMIE.

Marszałek zawiadomił Sejm o przybyciu do Sejmu jenerała Żeligowskiego. **Posłowie powstali z miejsc i powitali jen. Żeligowskiego** okrzykami: »Niech żyje« oraz niemilknącemi oklaskami, poczem marszałek zwrócił się do niego z następującem przemówieniem:

Panie Jenerale! Gdy w październiku **1920 r.** na czele żołnierzy naszych wkroczyłeś do Wilna, czyn ten był **faktycznie zrozumieniem dążeń ludności naszej**, wszedłeś jako wódz, a jednak nie opuściłeś sposobności do zawarcia zawieszenia broni i pierwszy **wyciągnąłeś rękę do pojednania.** Rządy Twoje w kraju pozostawiły wśród ludności bez różnicy wiary i narodowości **wrażenie rządów najbardziej humanitarnych.** Gdy ze względu na czynniki międzynarodowe domagano się Twojego ustąpienia, miłość ojczyzny skłoniła Cię do opuszczenia stanowiska pomimo, że byłeś obdarzony zaufaniem tej ziemi. Przez to zaś, żeś był wykonawcą naszych pragnień, przez to, żeś niezmordowanie walczył o nasze prawa, umożliwił wypowiedzenie się Sejmu naszej woli, **hołd Ci jesteśmy składamy. Niech żyje jenerał Żeligowski!**

Posłowie, stojąc, wysłuchali przemówienia marszałka i po skończonem przemówieniu **zgotowali jenerałowi gorącą owację.**

Następnie przystąpiono do dalszej dyskusji nad sprawozdaniem porządku dziennego.

Po szeregu przemówień i zgłoszeniu licznych poprawek, marszałek zarządził 20-minutową przerwę. Po przerwie referent poseł Staniewicz oświadczył, że sprawy przez niego poruszone, są nadto skomplikowane i wniosek zajął komisji po szeregu kilku godzin, obecnie na plenum zgłoszono cały szereg poprawek tak, że sprawa ta **nie dojrzała jeszcze do dyskusji.** Referent przypomina te trzy najważniejsze kwestje:

1) Zagadnienie pasa neutralnego;

2) Zagadnienie terenu (kilka słów niezrozumiałych w depeszy) placówek litewskich;

3) Zagadnienie tego obszaru, który znajduje się pod okupacją litewską i nigdy nie przestał być pod rządami polskiemi, który posiada **znaczny dodatek ludności polskiej.**

Referent stawia wniosek przekazania odpowiednich wniosków **powtórnie do komisji politycznej dla uzgodnienia.** Zgłoszone oba wnioski posła Staniewicza poddano pod głosowanie. Oba wnioski przyjęto.

Przystąpiono do drugiego punktu porządku dziennego.

SPRAWA ARESZTOWANYCH PRZEZ RZĄD KOWIEŃSKI CZŁONKÓW P. O. W.

Poseł Świechowski (P. S. L.) mówił w sprawie członków P. O. W., którzy w grudniu 1919 roku aresztowani zostali i skazani na ciężkie więzienie. Jest ich 48. Więźniowie znajdują się w strasznych warunkach. Wielu choruje na szkorbut ... jak Aleksandrowicz, Zelis, Jan Niechrosz. Poseł Świechowski zwraca się do marszałka z prośbą, aby zaproponował, aby **Sejm przez powstanie z miejsc uczcił znanych rodaków**, zarówno wymienionych, jak i tych, których nazwiska nie są nam znane. Na wezwanie marszałka Sejm powstanie powstali. — Poseł proponuje, aby Sejm sprawę tę przekazał komisji politycznej, która opracowałaby **projekt upomnienia się o krzywdy naszych rodaków w Kownie.**

Przystąpiono do trzeciego punktu porządku dziennego. Marszałek polecił sekretarzowi odczytać zgłoszone wnioski, poczem posiedzenie zamknięto.

WNIOSKI, ZŁOŻONE DO LASKI MARSZAŁKOWSKIEJ.

Wilno, 24 lutego (AW). Klub poselski Zespołu stronnictw narodowych złożył do laski marszałkowskiej następujący wniosek: »Sejm uchwalić raczy:

1) Sejm w Wilnie udaje się »**in corpore**« w dniu 2 marca do Warszawy, celem złożenia Sejmowi ustawodawczemu **uchwały przynależności państwowej Ziemi Wileńskiej do Polski.**

2) Bezpośrednio po złożeniu uchwały powyższej marszałek Sejmu orzekającego **przekaże** Sejmowi ustawodawczemu dekrety, wydane przez jen. **Żeligowskiego oraz Tymczasową Komisję Rządzącą**, a złożone Sejmowi orzekającemu w Wilnie.

3) Wszystkie interpelacje, które zostały złożone do laski marszałkowskiej w Sejmie orzekającym **przekaże marszałek** tego Sejmu upoważnionym **pełnomocnikom rządu polskiego**, bądź delegatowi rządu tegoż w Wilnie. Niezwłocznie po załatwieniu tych spraw marszałek Łokuciejewski **rozwiąże Sejm w Wilnie**«.

Wilno, 24 lutego (AW). Klub poselski Zespołu stronnictw narodowych, oraz klub poselski Rad Ludowych zgłosili następujący wniosek: »Sejm w Wilnie zwraca się do rządu Rzeczypospolitej polskiej **o natychmiastowe wyznaczenie pełnomocnika lub przejęcie zarządu kraju od Tymczasowej Komisji Rządzącej.** Sejm w Wilnie stwierdza, że ludność wileńska pragnie korzystać **z takiego jedynie ustroju samorządowego i administracyjnego, jaki będzie dany innym jednostkom administracyjnym o ramach ogólnej ustawy konstytucyjnej**«.

Wilno, 24 lutego (AW). Posłowie Rad Ludowych zgłosili następujący wniosek:

»Wszystkie dekrety jen. Żeligowskiego i prezesa Tymczasowej Komisji Rządzącej, jako też uchwały Sejmu wileńskiego o charakterze ustawodawczym, **odsyła się do Sejmu ustawodawczego Rzeczypospolitej polskiej**«.

Z sali sądowej

Skazanie trucicielki.

Kraków, 25 lutego.

Przed trybunałem sędziów przysięgłych w Krakowie toczyła się przez dwa dni ubiegłe rozprawa przeciw Janinie Ślęzakowej, oskarżonej o zbrodnię morderstwa. Według aktu oskarżenia, Ślęzakowa wyszła przed kilku laty za mąż za człowieka, dużo starszego od niej (o 20 lat), wdowca, ojca trojga dzieci. Małżeństwo początkowo było szczęśliwe. Potem jednak stosunki rodzinne na tle kłótni macochy z pasierbami zaczęły się psuć. W maju 1920 roku zachorowała nagle cała rodzina Ślęzaków, oraz służący, Orczyk, wśród objawów otrucia i to po spożyciu zupy, którą przyrządziła i podała Ślęzakowa. Wezwano pogotowie ratunkowe, przewożąc chorych do szpitala, gdzie służący Orczyk zmarł, a resztę członków rodziny Ślęzaków zdołano uratować. Jak śledztwo wykazało, oskarżona dodała do potrawy węglanu baru, to jest trucizny, jakiej używa się na tępienie szczurów.

Podczas rozprawy, która odbyła się we wrześniu ubiegłego roku, została na wniosek obrońcy, dra Birnbauma, odroczona, celem zbadania stanu umysłowego oskarżonej. — Badanie psychjatrów stwierdziło, że matka oskarżonej była psychopatką, która w przystępie depresji odebrała sobie życie. U badanej znaleziono wiele rysów histerycznych przy pewnem ograniczeniu intelektualnem, oraz pewną »niedowartościowość« — nie stwierdzono jednak takich zaburzeń, któreby czyniły z niej osobę, nieodpowiedzialną za czyny. Na rozprawie przesłuchano kilkunastu świadków, którzy zeznawali niekorzystnie dla oskarżonej, w szczególności zaś zeznał jeden ze świadków, że oskarżona przed popełnieniem zbrodni prosiła go, aby się wystarał o truciznę, która jej jest potrzebna.

Po przeprowadzonej rozprawie trybunał na podstawie werdyktu sędziów przysięgłych zasądził oskarżoną Ślęzakową na karę śmierci, zamienioną w myśl dekretu amnestyjnego z maja 1920 roku na 15 lat ciężkiego więzienia z obostrzeniami. — Oskarżona przyjęła wyrok z uśmiechem.

Od Administracji

Celem uregulowania nakładu, prosimy o możliwie najwcześniejsze odnowienie prenumeraty. Warunki prenumeraty zamieszczone są w nagłówku dziennika.

KRONIKA

Kraków, 25 lutego.

O ZABEZPIECZENIE OKOLIC WISŁY PRZED POWODZIĄ. Jak się dowiadujemy, dyrekcja regulacji Wisły odniosła się do województwa krakowskiego i ekspozytury ministerstwa robót publicznych w Krakowie z wnioskami o wydanie odpowiednich zarządzeń w sprawie zabezpieczenia ludności okolic nadbrzeżnych Wisły przed niebezpieczeństwem wylewu. Z powodu kilkudniowej odwilży, lody po lewej stronie brzegu Wisły roztopiły się, ukazując wąski płynący strumień. Na dalszej jednak przestrzeni Wisła jest zamarznięta. Wobec możliwości rychłego ruszenia lodów, które pod naporem płynących wezbranych wód górskich mogą potworzyć zatory i stać się przyczyną katastrofalnej powodzi, dyrekcja regulacji Wisły żąda, aby wojskowość jak najszybciej przystąpiła do rozsadzania dynamitem grubej, bo półmetrowej powłoki lodowej. Ponadto celem doraźnego zabezpieczenia filarów starego mostu na Wiśle, zarządzono wyrąbanie lodów obok podstaw mostu w promieniu kilku metrów. Na razie bezpośrednie niebezpieczeństwo wylewu nie zachodzi, gdyż w okolicach górnego biegu Wisły nie nastąpiła jeszcze odwilż. Z powodu jednak coraz cieplejszych dni, już najbliższy tydzień może przynieść okres roztopów w górach. Dlatego też należy przystąpić koniecznie do roboty celem zabezpieczenia przed powodzią.

ULGI W PŁACENIU DANINY. We wtorek pierwszy raz zebrała się komisja obywatelska, mająca na celu udzielanie ulg, odroczeń i rat przy spłacaniu daniny. Z powodu wniesienia dotąd przeszło 4.600 podań o ulgi, odroczenia i raty, od środy urzędują dwie komisje, wzmocnione przez powołanie wszystkich zastępców. Posiedzenia dotąd odbywały się we środę, czwartek i piątek. — Następne posiedzenie odbędzie się w najbliższy wtorek. Większość podań o udzielenie rozłożenia daniny na raty, uwzględniono. Stwierdzono, że zasada jest wymierzania niezrównoważona, wobec czego przy wyznaczaniu nawet większych kwot musiano udzielić ulg (zmniejszenia daniny). Ponieważ termin do wniesienia podań przedłużono do 6 marca, przeto podania wpływają w dalszym ciągu, komisja będzie musiała przedłużyć czas swojego urzędowania.

O DALSZĄ AKCJĘ POMOCY DZIECIOM. Onegdaj odbyło się posiedzenie krakowskiego Oddziału polsko-amerykańskiego Komitetu pomocy dzieciom, w którem wzięli udział między innymi: wiceprezydenci m. Rolle i dr Bobrowski, prezes Izby żydowskiej dr Rafał Landau, drowa Bobrowska i in. Ze sprawozdania P. A. K. P. D. okazuje się, że w czasie jego istnienia, to jest od 1 maja 1919 do 1 stycznia 1922 roku, liczba dożywianych w Polsce dzieci bez różnicy wyznania i narodowości, dochodziła dziennie do jednego miljona 300 tysięcy, że ogólna suma rozdanej w tym czasie dzieciom żywności wynosi przeszło 1.000 ton (przeszło 670 miljonów posiłków), a ogólna wartość tej żywności wynosi 50 miljonów dolarów. W tymsamym czasie wydano dla dzieci ogółem 3 miljony sztuk odzieży, to jest płaszczyków, butów, pończoch i kompletów bielizny.

Jak wiadomo, Komitet zwija całą swoją działalność z dniem 1 czerwca b. r., co niewątpliwie byłoby równoznacznem ze skazaniem tych biednych dzieci na głód i skrajną nędzę. Z inicjatywy rządu odbędzie się w tej sprawie w dniach 4 i 5 marca konferencja w Warszawie, w której, oprócz delegatów poszczególnych komitetów prowincjonalnych, wezmą udział reprezentanci rządu i Sejmu. Na konferencji tej ma być omówiony plan dalszej akcji. Na posiedzeniu krakowskiego Komitetu wybrano wiceprezydenta dra Bobrowskiego delegatem na konferencję w Warszawie, oraz omówiono szczegółowo stanowisko, jakie delegat krakowski ma na tej konferencji zająć.

UKOŃCZENIE ROZDAWNICTWA DEPUTATÓW ROBOTNICZYCH ZA LUTY 1921 R. Magistrat przypomina, że rozdawnictwo zaległych deputatów robotniczych za luty 1921, a to po 4 kg. chleba pszenno-żytniego kończy się w sobotę 25 bm. Wobec tego magistrat wzywa właścicieli fabryk i przedsiębiorstw, którzy dotąd przypadających racyj dodatkowych jeszcze nie pobrali, aby bezzwłocznie a najdalej do dnia 27 bm. podjęli, gdyż po upływie powyższego terminu przyznano racje przepadną.

ZBIÓRKA. Magistrat zezwolił Zarządowi Rodziny sierocej w Krakowie na urządzenie zbiórki publicznej w dniach 26 i 28 lutego br. na rzecz Zakładu wychowawczego.

REJESTRACJA UCZESTNIKÓW POWSTANIA GÓRNOŚLĄSKIEGO. Towarzystwo obrony zachodnich kresów Polski na prośbę głównego Zarządu Związku byłych powstańców, przeprowadza rejestrację uczestników powstań górnośląskich z okręgu krakowskiego. Wszyscy interesowani raczą przynieść do Sekretarjatu Towarzystwa, ul. Retoryka 5, w Krakowie, papiery służbowe. Zgłoszenia przyjmuje się do dnia 15 marca 1922.

Z KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO KRAKOWSKIEGO. Eksterni, zamierzający przystąpić do egzaminu dojrzałości w terminie letnim każdego roku, winni wnosić o to podania do końca marca na ręce odnośnej Dyrekcji, a do egzaminu w terminie jesiennym do 5 września. Podania wniesione później pozostaną nieuwzględnione.

WSKRZESZENIE LUTNI KRAKOWSKIEJ. Z zarządu »Lutni« krakowskiej otrzymujemy następujące pismo: W czerwcu 1914 r. Lutnia krakowska pod batutą swego ówczesnego zasłużonego założyciela i dyrygenta śp. Adolfa Steibelta, obchodziła wielkim koncertem jubileusz 25-letniego istnienia. Przez czas wojny Towarzystwo to śpiewackie przerwało swą działalność. Obecnie, po powrocie z różnych frontów i niewoli, liczni członkowie Lutni rozpoczęli na nowo próby chórowe pod kierunkiem dyrygenta i kompozytora prof. F. Koniora. Wydział Lutni krakowskiej uprasza wszystkich dawnych członków oraz nowych, chcących się zapisać, o zgłoszenie się do pp. Grodzickich (ul. Grodzka 53) między godz. 2—8, oraz prosi o nadesłanie także nut i wszelkich innych przedmiotów, wypożyczonych w ubiegłych latach z Towarzystwa »Lutnia«. Próby odbywają się w lokalu przy ul. Kanoniczej 15, parter, we wtorki i piątki o godz. 7 wieczór.

Pierwszy swój występ po przerwie wojennej urządza Lutnia krakowska w niedzielę, dnia 26 bm. na mszy św. w kościele św. Piotra o godz. 12 z programem godnym tego miejsca i chwili rozpoczęcia na nowo swej pracy kulturalno-muzycznej.

ZAJŚCIE Z POLICJANTEM. Wczoraj ulica Warszawska była widownią zajścia między posterunkiem policyjnym, pełniącym służbę, a jakimś osobnikiem. Oto, jak nas informują, chodnikiem tej ulicy przechodziło pewne towarzystwo, złożone z kilku osób. Nagle z bliżej niewiadomych przyczyn powstała utarczka między policjantem, a jednym z członków owego towarzystwa. Wymiana słów przeszła następnie do szamotania, w czasie którego policjant w obronie własnej dobył szabli i ciął nią dwa razy napastnika w głowę. Zajście wywołało wielkie zbiegowisko. Zawezwane pogotowie opatrzyło rannego, którego wobec oporu z jego strony nie przewieziono do szpitala, lecz pozostawiono opiece towarzyszących mu osób. Szczegóły zajścia nie są bliżej znane, gdyż komisarjat III, w którego obwodzie zajście to miało miejsce, do wieczora nie miał dokładnych relacyj.

NAPAD OPRYSZKÓW NA POCIĄG Z WĘGLAMI. Organa ruchomej straży kolejowej spostrzegły wczoraj szajkę, złożoną z kilkunastu młodocianych opryszków, w chwili, gdy rabowała węgiel z pociągu towarowego, dążącego do Krakowa. Na widok członków straży kolejowej rabusie zeskoczyli z wozów i poczęli uciekać. Podczas pościgu zdołano przytrzymać zaledwie dwóch opryszków. Są to Antoni Ludwig lat 17 i Antoni Gdyrda, lat 14, obaj z Krowodrzy. Odebrano od nich około 30 kg. węgla.

KIESZONKOWIEC W PUŁAPCE. Wczoraj po południu Józef Paluch lat 20. skradł p. Matyldzie Kohnównej, przechodzącej ulicą Dietlowską, z kieszeni 3000 mk. Na krzyk okradzionej puścił się w pogoń za kieszonkowcem przejeżdżający tamtędy konny policjant i przytrzymał Palucha. Podczas pościgu kieszonkowiec porzucił pieniądze, które wspólnik jego niepostrzeżenie podniósł i zbiegł.

Z kraju i ze świata

RADA MIASTA WARSZAWY DO SEJMU WILEŃSKIEGO. Z Warszawy donoszą: Po zagajeniu posiedzenia Rady miejskiej dnia 23 b. m., wiceprezydent Brzeziński odczytał telegram gratulacyjny, wysłany przez prezydenta Rady do Sejmu wileńskiego z okazji uchwały Sejmu wileńskiego przyłączenia ziemi wileńskiej do Polski.

BAL PRASY, urządzony w Warszawie przez Syndykat dziennikarzy warszawskich, odbył się 22 bm. w apartamentach prezydjum Rady ministrów. Bal zgromadził obok przedstawicieli rządu, kół politycznych i dyplomacji, najwyższe sfery towarzystwa polskiego. W pierwszych parach poloneza inauguracyjnego kroczyli pp.: marszałek Trampczyński, prezes Ponikowski i prezes Rady miejskiej Baliński. W imieniu Naczelnika państwa przybył na bal adjutant jeneralny, jen. Jacyna. Bal miał charakter niezwykle świetny, przeciągnął się do rana, pozostawiając jak najmilsze wspomnienia.

KONKURS NA PRACE PRAWNICZE. W b. r. »Gazeta Sądowa« kończy 50 lat istnienia. W celu uczczenia tego jubileuszu, p. Stanisław Koszutski, adwokat z Mławy, złożył 100.000 marek, przeznaczając je na nagrodę konkursową z dziedziny nauk prawnych. — Wskutek tego redakcja »Gazety« ogłasza konkurs na pracę z następujących czterech zagadnień: 1) Prawo spadkowe wobec nowych prądów ewolucyjnych w dziedzinie prawnej i gospodarczej; 2) Ingerencja państwa do stosunków gospodarczych w państwach współczesnych; 3) Prawodawstwo pracy a kodeks Napoleona; 4) Pożądane zmiany w postępowaniu karnem ze stanowiska głównie udziału obrony w śledztwie pierwiastkowem. Termin do nadsyłania prac, mających obejmować przynajmniej 5 arkuszy druku w zapieczętowanych kopertach, oznacza się do 31 grudnia 1922 r. Sąd konkursowy składają pp.: Stanisław Koszutski, Karol Lutostański, Wacław Makowski, Stanisław Posner i Henryk Konic.

NATYCHMIASTOWE ARESZTOWANIE ZA LICHWĘ W CUKIERNI. Podczas rozprawy sądowej w Warszawie przeciw właścicielowi cukierni ziemiańskiej, Karolowi Albrechtowi, zarządził sędzia, równocześnie z odroczeniem rozprawy, natychmiastowe aresztowanie oskarżonego ze względu na ciężkie oskarżenie, aż do czasu złożenia przez niego kaucji w kwocie 3 miljonów marek. Zarządzenie to wywołało wielką konsternację wśród cukierników warszawskich.

UROCZYSTY OBCHÓD ROCZNICY URODZIN KOPERNIKA W. TORUNIU. W niedzielę, dnia 19 b. m., o godzinie 11 przed południem, odbył się w Toruniu uroczysty obchód urodzin Kopernika, rozpoczęty uroczystem nabożeństwem w kościele św. Jana w kaplicy, w której Kopernik został ochrzczony. Około godziny 1 w południe zebrały się liczne tłumy na Starym Rynku przed pięknie przystrojonym pomnikiem Kopernika. Po odegraniu hymnu narodowego »Jeszcze Polska nie zginęła« i odśpiewaniu pieśni uroczystościowych, wygłosił mowę okolicznościową w imieniu magistratu dr Dandelski. W zakończeniu orkiestra 63 pułku piechoty odegrała »Rotę«. Wieńce złożyli: komisja magistratu i zespół artystów Teatru Narodowego. Wieczorem był pomnik oświetlony.

PRZEDŁUŻENIE KONKURSU. Związek grafików »Sztuka« w Toruniu przedłuża konkurs na obrazy Świętych Pańskich do 1 maja br. Równocześnie Zakład ten wyznaczył osobną nagrodę 100.000 mk. za najlepszy projekt obrazu M. Boskiej Chełmińskiej. Informacyj udziela Zakład Graf. »Sztuka« w Toruniu (Podmurna 10-12).

TEATR POLSKI W KIELCACH. Z Kielc piszą do nas: Polska sztuka dramatyczna zyskała nową placówkę artystyczną. Jest nią teatr polski w Kielcach, od szeregu lat nieczynny, który, dzięki energji dyrektora Dante-Baranowskiego, znanego artysty i reżysera, obudził się z letargu i od miesiąca rozwija swoją działalność artystyczną na gruncie tutejszym. Zarząd teatru spoczywa w rękach p. Ludwika Kozłowskiego, który częściowo finansuje przedsiębiorstwo, zanim władze lokalne i oświatowe zdecydują umiastowienie tej ważnej placówki. W szeregu artystów, którzy dominujące zajmują stanowisko w nowopowstałej scenie, widnieją nazwiska, znane z teatrów stołecznych, które przyczyniają się do urwelenia losów pierwszego dramatycznego teatru w Kielcach. Za czasów bowiem rosyjskich Kielce posiadały aż dwie stałe sceny, niestety operetkowe. Pomimo wypaczonego smaku, publiczność kielecka uczęszcza licznie na widowiska teatralne, zachwycona repertoarem, grą artystów i staranną wystawą. — Z sił krakowskich występują na scenie kieleckiej, oprócz Dante-Baranowskiego, Iza Kozłowska i pp. Rajkowscy. Alfa.

FILJA BANKU HANDLOWEGO W BIELSKU. Polski Bank Handlowy otwiera w marcu br. oddział swój w Bielsku. Bank ten należy do rzędu największych instytucyj finansowych i posiada już w Polsce przeszło 40 oddziałów w większych miastach. Obecnie Bank ten rozszerza swą działalność na Śląsk Górny i Śląsk Cieszyński, stworzywszy oddziały w Katowicach, Bytomiu, Królewskiej Hucie, Zabrzu, Pszczynie, Mysłowicach, Tarnowskich Górach i Rybniku, których jeneralnym dyrektorem zamianował dr Piotra Hylla z Katowic. Bank w Bielsku obecnie zorganizowany, posiadać będzie stały kontakt z Górnym Śląskiem i swój oddział towarowy w szczególności dla handlu węglem i żelazem oraz manufakturą. Dyrektorem Filji bielskiej mianowany został dr Florjan Kepiński.

SETNA ROCZNICA PRASY ŁOTEWSKIEJ. Dnia 26 lutego b. r. łotewski Związek pisarzy i dziennikarzy w Rydze będzie obchodził setną rocznicę prasy łotewskiej i 125 rocznicę publicystyki łotewskiej. Obchód rocznicy zapowiada się uroczyście. Udział wezmą koła urzędowe i wszyscy pisarze, dziennikarze, aktorzy, muzycy i śpiewacy. Dnia 26 lutego o godzinie 10 rano w muzeum miejskiem w Rydze nastąpi otwarcie wystawy prasowej, która obejmie wszystkie pisma, wydawane w przeciągu stu lat. O godzinie 1 po południu odbędzie się uroczysty akt w gmachu opery narodowej. Wieczorem odbędzie się bal prasy w udekorowanych apartamentach klubu oficerskiego, gdzie będzie też na miejscu drukować się specjalna gazeta, na ten dzień przeznaczona. Dnia 27 lutego uroczysty bankiet. Wszystkie łotewskie dzienniki wydadzą w tym dniu obszerną wspólną gazetę z przeglądem historycznym ubiegłych 100 lat i artykułami o znaczeniu prasy.

Uprasza się dziennikarzy i związki prasy państw europejskich o wzięcie udziału we wspomnianym jubileuszu za pośrednictwem swoich przedstawicieli. — Adres komitetu jubileuszowego: Ryga, Miejskie Muzeum Artystyczne.

STATYSTYKA CZASOPISM W PRADZE. Według nowej statystyki wychodzi obecnie w Pradze — jak podaje »Morgenzeitung« — 770 czasopism. W liczbie tej czeskich 673, niemieckich 83, ruskich 4, francuskich 3, węgierskich 3, po esperancku 3 i 1 angielskie.

NADUŻYCIA BANKU FINANSOWEGO. Z Paryża donoszą 24 bm.: Nagłe uwięzienie Pernetta, jeneralnego dyrektora Banku finansowego, wywołało sensację. W czasie rewizji, przedsięwziętej w jego mieszkaniu, miano stwierdzić, jakoby bank jego prowadził podwójną buchalterję, umożliwiającą markowanie przez szereg lat wielkiego niedoboru. Grupa deputowanych przedłożyła dzisiaj Izbie wniosek o wytoczenie śledztwa w sprawie powyższego banku i o pociągnięcie winnych do odpowiedzialności. Wniosek odesłano do komisji prawniczej.

FALSYFIKATY BANKNOTÓW FRANCUSKICH 1000-FRANKOWYCH. Ukazały się w obiegu fałszywe banknoty francuskie 1000-frankowe, wykonane dość udatnie. Rozpoznać je można po papierze grubszym, bibulastym i po rysunku mniej wyraźnym, zwłaszcza głów w medaljonach. Znak wodny, wykonany sztucznie, na falsyfikatach jest bardziej widoczny, niż na banknotach autentycznych. W znaku wodnym pod liczbą 1000 brak napisu »Mille Francs«.

ZMARLI.

— Romuald Paweł Kowalczewski, artysta malarz, uczeń Wojciecha Gersona, ostatniemi czasy nauczyciel rysunków w szkołach średnich w Jędrzejowie, umarł w tem mieście.

STAN ATMOSFERY. Państwowy Instytut meteorologiczny w Warszawie komunikuje nam 24 bm.: W dniu dzisiejszym nastąpiło w Polsce ogólne pogorszenie się stanu pogody, wskutek przesunięcia się obszaru wysokiego ciśnienia ku wschodowi, nad Francję i Szwajcarję.

Prądy zachodnie ciepłe i wilgotne, płynące od środka wyżu ku Polsce, przyniosły znaczny zasób wilgotności, zwiększonej jeszcze na miejscu przez topniejącą pod wpływem ciepła powłokę śnieżną. Wilgotność ta przesycając dolne warstwy powietrzne spowodowała w wielu miejscowościach mgłę, przechodzącą od czasu do czasu w drobny deszcz.

Warszawa: maximum +4'5; minimum +2'0; Kraków godz. 8 wieczór: ciśnienie 770'2; temperatura +3'5; maximum +4'8; minimum +1'5; pochmurno.

Prognoza na sobotę: Dżdżysto, mgliście i łagodnie, wiatry zachodnie.

STAN WODY na rzekach w dniu 24 lutego 1922 o godz. 7 rano, według danych Dyrekcji okręgu regulacji rzek żeglownych w Krakowie: Wisła: Kraków —204 zamarzn.; Toruń +95; Warszawa +115, Soła: Żywiec +272; Dunajec: Nowy Sącz +64; San: Przemyśl —180 zamarznięty.

DALSZE CEGIEŁKI WAWELSKIE ufundowali: 1941 Pamięci Józefa Majki, prof. gimn. VI w Krakowie — koledzy; 1942 Młodzież szkoły 10-kl. żeńskiej w Jaśle; 1943 Od funkcjonarjuszy policji państw. pow. krzemienieckiego; 1944 Pamięci Natalji Bilewicz, zm. w Olchowcu nad Dniestrem; 1945 W uznaniu zasług społecznych dra Antoniego Troczewskiego z Kutna — Kutnowianie; 1946 Adwokaci z Częstochowy w 1921; 1947 Związek okręgowy spoż. stow. pracowników kolej. dyr. stanisławowskiej; 1948 Od duchowieństwa polskiego w Przemyślu: 1949-tą 13-ta drużyna harcerska w Wilnie za Grzeziaka-Czarnego i 1950 Rodzina Konderskich, Warszawa-Lwów, wpłacając po 30.000 mk. za cegiełkę.

TEATRY KRAKOWSKIE:

Z TEATRU IM. SŁOWACKIEGO. Dzisiaj premjera »Dzieci ziemi« T. Rittnera. Premjerę uświetni prelekcją znakomity krytyk Adam Grzymała-Siedlecki, przybyły specjalnie w tym celu z Warszawy. »Dzieci ziemi« powtórzone będą jutro wieczorem, we wtorek, środę przyszłego tygodnia.

Pan Henryk Rauchinger, znany art. malarz, ofiarował galerji teatru im. Słowackiego doskonały portret śp. T. Rittnera, malowany przez siebie. Portret ten wysłany już z Wiednia, zawieszony będzie dzisiaj, o ile na czas nadejdzie do Krakowa.

Jutro po południu »Dzieje salonu«.

OPERA I OPERETKA. W przedstawieniu »Carmen« w dniu dzisiejszym wystąpi gościnnie troje znakomitych artystów p. Zabowicz (Carmen), sławna artystka opery kijowskiej o wspaniałym głosie i świetnych aktorskich zaletach, p. Ignacy Mann (Don Jose), którego każdy występ gromadzi tłumy słuchaczy i p. Mikołaj Jachno (Escamillo), porywający głosem i obrazowo piękną kreacją sceniczną. Micaelą będzie p. Jaworzyńska. Jutro w niedzielę po poł. »Odmłodzony Adolar«, wieczorem »Trubadur«. W poniedziałek 27 bm. »Tosca«. W »Trubadurze« i w »Tosce« wystąpi p. Ignacy Mann, bawiący obecnie przez kilka dni w Krakowie.

Z TEATRU »BAGATELA«. Dziś po poł. »Dr Stieglitz«, po raz 21. po cenach najniższych, wieczorem »Opiekuj się Amelją«.

JEDYNY KONCERT »TRIA«, złożonego z artystów tej miary, co: Emil Telmanyi, Paweł Grümmer i Klara Czopp-Umlaufowa, odbędzie się we środę 8 bm. Większa część biletów zaraz po ogłoszeniu została już

Piewco naszych pól i chat
Kiedyś wrócił w nasze strony,
Więc ci każdy sercem rad
Po staremu i po Bogu
Na ojczystym wita progu:
»Niechaj będzie pochwalony!«
. . . . .
By cię uczcić należycie,
Z polskich dębów niesiem liście
...Głoszą one wieść radosną,
Jakie jeszcze dęby rosną,
Że nietylko nam na trumnę
Wznoszą swoje czoło dumne,
Lecz, że starczą ich ostatki
Jeszcze i na tron dla Matki...

Święcicki w podniosłym wierszu witał »Homera Racławic«. Prosił wieszcza, aby uwierzył w tę miłość, którą niesie mu od warszawskiej młodzieży. Lecz czemu, choć radość rozprasza mgły, do oczu łzy się cisną, a głos drży w piersiach?

Ćwierć wieku na życia skonało zegarze,
Jak tłumiąc tęsknoty ból,
Samotnie ojczysto żegnałeś cmentarze
I kwiaty rodzinnych pól!
Ha... wtedy na pochód rzucając się łzawy,
Myślałeś, że z biegiem lat,
Po cierniach rozłąki, wśród murów Warszawy
Wolności powitasz kwiat.
A dzisiaj — strach wieszczu, dotykać tej rany,
Co drugi krwawi się wiek.
My dalej wciąż stare dźwigamy kajdany,
Pierś bólem wezbrana po brzeg.
Dla matki wszak dziecię jest szczęściem je-
Najdroższym skarbem się zwie, (dynem
A Matka Twa wieszczu, z tułaczym dziś sy-
Nie pragnie się widzieć... nie! (nem,
Każ orłom w pieczarach rozwijać lot śmiały,
Każ wichrom szaleć śwród skał;
Tam lutnię musiałbyś zdruzgotać w kawały,
Zgnieść ogień, co w piersi tlał.
Więc nim Cię z tych murów wnet skrzydła
Na obcy poniosą szlak, (sokole
Dla młodszej swej braci na mojem dziś czole
Błogosławieństwa złóż znak!
Na życia niedolę tym zbrojni stygmatem,
Wytrwale wieść będziem bój,
A kiedyś pod ducha naszego bułatem,
Wolności wytryśnie zdrój.

Młody poeta w zakończeniu połączył toast na cześć wieszcza z toastem za zmartwychwstanie ojczyzny:

Kto Polskę nad wszystkie ukochał bożyszcza,
Kto w przyszłość jej wierzy... kto przeszłość jej
(zna,
Ten duszkiem — by Feniks wystrzeli ze zgliszcz
Najświętszy z toastów wychyli do dna... *)

Przeszło trzy miesiące bawił lirnik mazowiecki w Krakowie. Przez cały ten czas odbierał zewsząd wyrazy uznania. Lwów przysłał mu album przez osobną deputację. »Gwiazdy« lwowska i krakowska mianowały go swoim członkiem honorowym. Przyjmowali go profesorowie szkół średnich, urządziła mu przyjęcie Czytelnia Akademicka, w której lokalu znaleźli się: prezes Akademji Majer, Józef Szujski, prof. Zoll — poeta serdecznie i rozumnie przemawiał do młodzieży.**) Witały go dzieci wiejskie w szkole na Woli Justowskiej, na którą to uroczystość przybyła ks. Marcelina Czartoryska. Lody »miejscowe« wogóle prysły: panie Adamowa i Arturowa Potockie przyjmowały go w Krzeszowicach.

Poeta cieszył się temi oznakami uznania. »Tysiące wzruszeń — pisał do Zmorskiej, wdowy po poecie Romanie — przepełnia moje serce; w tej chwili wyszły odemnie deputacje braci rzemieślników, przynoszące mi dyplomy honorowe... Młodzież krakowska rozruszała się i jak ptactwo kręci się koło mnie...« W innym liście pisał o przyjęciu w Czytelni, gdzie Majer, Zoll i Szujski »ogłosili mnie wzorem postępowania patrjotycznego — pochwały, do których się nie przyznaję«. W innym wreszcie czytamy: »U ks. Marceliny byłem na obiedzie przyjmowany, ach! jak świetnie, — słowem, że gdybym był zarozumiałym, mógłbym myśleć Bóg wie co o sobie; szczęściem, że się znam i wiem, że niczem jestem, marnością...« Hołdy wkońcu »stawały mu już kością w gardle« i pragnął »co prędzej uciec.« Zmuszała go do tego i pora jesienna — wzmógł się kaszel i ból piersi. Wszyscy go nakłaniali do wyjazdu »jak gdyby chcieli się mnie pozbyć jaknajprędzej«.

Wyjechał z Krakowa w początku października. Podczas przejazdu przez Wiedeń, wydał na cześć jego wieczór min. Ziemiałkowski...

Kazimierz Bartoszewicz.

---

*) Oba te wiersze w całości wyszły w osobnej odbitce, oraz w drugim zeszycie zbiorku »Lenartowicziana«, wydanym przez K. Bartoszewicza (1893).

**) Streszczenie tej mowy w »Lenartowiczianach«.

sprzedaną. Pozostała reszta jest do nabycia u Braci Lipskich, Sławkowska 8.

PROGRAM DRUGIEGO KONCERTU FEUERMANNA, który odbędzie się w sobotę, 4 marca br., obejmuje następujące. najwyższej wartości dzieła muzyczne: Bacha: Sonatę C-dur; Beethovena: Koncert skrzypcowy D-dur; Mozarta: Adagio; Dvorzaka: Melodje słowiańskie, Sarasatego: Romance Andalouse; Jota Navarra; Paganiniego: Campanella. Bilety w księgarni Krzyżanowskiego (Rynek A-B).

BALE I ZABAWY.

ZABAWA MIESZCZAŃSKA. Przypominamy, że w niedzielę 26 bm. o godz. 9 wieczorem w salach Starego Teatru odbędzie się staraniem Koła mieszczańskiego w Krakowie, zabawa mieszczańska, urozmaicona szeregiem niespodzianek. W skład komitetu balu wchodzą przedstawiciele całego mieszczaństwa krakowskiego z prez. Piotrem Kosobudzkim, inż. W. Krzepowskim i Fr. Terakowskim na czele. W zabawie wezmą udział szerokie sfery naszego miasta.

OSTATNI DANCING KARNAWAŁOWY odbędzie się w sali Towarzystwa Technicznego we wtorek, dn. 28 bm. od godz. 6 do 12. Wstęp za zaproszeniami na dancingi nieżywielne z lutego. Dochód na »Dom Rodzinny im. Tadeusza Kościuszki« dla sierot po żołnierzach polskich.

VIII CZARNA KAWA Syndykatu dziennikarzy krakowskich odbędzie się w niedzielę 26 bm. w »Udziałowej« przy pl. Szczepańskim. Program nader urozmaicony, tryskający humorem. Wystąpią: artystka miejskiej operetki p. Leszko, znani humoryści Kaden, Dobrowolski i Kolwas, oraz doskonały tancerz ukraiński Awianenko.

REPERTUARY:

TEATR IM. SŁOWACKIEGO:

Sobota, 25 bm.: »Dzieci ziemi«.

Niedziela 26 bm. po poł.: »Dzieje salonu«, wieczorem »Dzieci ziemi«.

TEATR »OPERA I OPERETKA«:

Sobota, 25 bm.: »Carmen«.

Niedziela, 26 bm. po poł.: »Odmłodzony Adolar«, wieczorem »Trubadur«.

TEATR »BAGATELA«:

Sobota, 25 bm.: »Opiekuj się Amelją«.

TEATR »NOWOŚCI«:

Sobota, 25 bm.: Wieczór humoru i pieśni.

DZISIAJ W SOBOTĘ DZISIAJ

Reduta Czytelni Tow.

W »STARYM TEATRZE«.

Zaproszenia zgłoszone, a nie odebrane, będzie wydawał Komitet w lokalu Stowarzyszenia, Linja A—B, L. 39, II. piętro, od godziny 12—1 przed południem i od 5—6 po południu. Nowych zgłoszeń osób, nie będących członkami, nie przyjmuje się.

Z Sejmu

Warszawa, 24 lutego. (PAT). Na dzisiejszem posiedzeniu Sejmu rozpoczęła się dyskusja nad sprawozdaniem podkomisji, która badała kontrakty drzewne w Małopolsce, zatwierdzone przez ministerstwo rolnictwa i dóbr państwowych.

Poseł Staniszkis (Związek ludowo-narodowy) oświadczył, że kontrakty te były zawarte jeszcze przez rząd austrjacki. Zawarto je na warunkach takich, że za eksploatację rząd płaci nie gotówką, lecz częścią drzewostanu. Z dwóch miljonów metrów sześciennych drzewa, przeznaczonych na odbudowę, rząd otrzymał od spółek eksploatujących te tereny, w ten sposób już 535 tysięcy metrów sześciennych, czyli **czwartą część**. Mówca omawia w dalszym ciągu braki kontraktów i wnosi w imieniu rezolucję, wzywającą Najwyższą Izbę kontroli państwa do zbadania przyczyn, które spowodowały **niewykonanie kontraktów i pozbawienie ludności drzewa na odbudowę.**

Poseł Stapiński poddaje ostrej krytyce sposób żarządzania naszymi lasami, a przedewszystkiem zawarte kontrakty. Mówca domaga się **unieważnienia umów i ukarania urzędników**, którzy zatwierdzili szkodliwe dla państwa kontrakty, zwłaszcza b. wiceministra Dudka i p. Mahra.

Po wyjaśnieniach prezesa Izby Najwyższej p. Zarnowskiego, poseł ks. Nowakowski wzywa ministra sprawiedliwości do **energicznego podjęcia kroków** celem zabezpieczenia zagrożonych interesów państwa. W głosowaniu **przyjęto wszystkie rezolucje.** Przyjęto termin trzytygodniowy dla zbadania przez rząd sprawy.

Po referacie ministra spraw wewnętrznych o sprawie obrony granic wschodnich, poseł Regier referował sprawę **podwyższenia dodatku drożyźnianego dla wdów i sierot po weteranach** w b. dzielnicy pruskiej. Ustawę, która przewiduje 25-krotne podwyższenie, przyjęto w drugiem i trzeciem czytaniu.

Następne posiedzenie Sejmu we wtorek 28 b. m.

ZARZUTY POD ADRESEM P. S. L.

Warszawa, 25 lutego (Tel. wł.) Sensacyjnym momentom wczorajszego posiedzenia Sejmu była zapowiedziana mowa posła Stapińskiego, zawierająca **relacje o stosunku spółek drzewnych, organizowanych przez stronnictwo »Piasta«, do sprawy odbudowy.**

Pos. Stapiński w przemówieniu swem przytaczał **szereg cyfr i faktów, a także szereg nazwisk posłów**, zarzucając niektórym działanie **na szkodę skarbu państwa.** Zarzuty, stawiane przez posła Stapińskiego, o ile są prawdziwe, będą musiały być **przedmiotem rozprawy sądowej.** Z drugiej strony poseł Grzędzielski zaprzeczył wielu zarzutom, stawianym przez posła Stapińskiego. W każdym razie sprawa musi być w najkrótszym czasie **wyświetlona.**

Z Komisyj sejmowych

Warszawa, 24 lutego (PAT). **Komisja wojskowa** wysłuchała referatu posła Malinowskiego w sprawie porucz. Kazimierza Tymla, który wczoraj na cmentarzu Powązkowskim usiłował dokonać samobójstwa **z rozpaczy, że został zdemobilizowany.** Postanowiono zwrócić się do ministerstwa wojskowego, aby jak najprędzej pośpieszyło z wyjaśnieniem.

Komisja administracyjna przyjęła w trzeciem czytaniu **projekt ustawy o gminie wiejskiej i o gminnej ordynacji wyborczej.**

Na połączonem posiedzeniu **komisji zdrowia publicznego i opieki społecznej** przedstawiciel Polsko-Amerykańskiego Komitetu pomocy dzieciom złożył sprawozdanie z działalności komitetu. Sprawozdanie przyjęto do wiadomości, poczem na wniosek posła Rottermunda przyjęto uchwały: Aby wezwać rząd do nadania honorowego obywatelstwa polskiego p. Herbertowi Hoowerowi, prezesowi Polsko-Amerykańskiego Komitetu pomocy dzieciom, i aby wezwać rząd do rozpatrzenia szczegółów dalszej akcji w sprawie dożywiania dzieci po dniu 1 czerwca 1922, przy utrzymaniu instytucji Polsko-Amerykańskiego Komitetu pomocy dzieciom.

Komisja skarbowo-budżetowa przyjęła projekt ustawy **o materjalnem zaopatrzeniu weteranów z powstań narodowych z r. 1831, 48 i 63.** W sprawie wynagrodzenia zwolnionych urzędników nadzwyczajnej sejmowej komisji rewizyjnej wojskowej uchwalono, aby zwolnionym **wypłacić pensję trzymiesięczną jako odszkodowanie.**

SPIS USTAW DO ZAŁATWIENIA PRZEZ SEJM.

Warszawa, 25 lutego (Tel. wł.) Rada ministrów opracowała ostatecznie spis ustaw, które powinny być zdaniem rządu **przedłożone obecnemu Sejmowi** celem uzgodnienia ich z konstytucją. W spisie znajdują się między innemi: ustawa o organizacji statystyki administracyjnej, ustawa o ustroju władz administracyjnych, o zgromadzeniach, o orzecznictwie karno-administracyjnem, ustawa o skarbie narodowym, o organizacji Pocztowej Kasy Oszczędności, ustawa o nadaniu ziemi żołnierzom wojsk polskich itd. Z ważniejszych ustaw ministerstwo przemysłu i handlu proponuje uchwalenie **ogólnej ustawy przemysłowej** i ustawy górniczej, ministerstwo kolei uchwalenie **ogólnej ustawy kolejowej itd.**

Odbudowa gospodarcza Europy

Londyn, 24 lutego (PAT). Sprawa utworzenia międzynarodowego konsorcjum odbudowy gospodarczej Europy posuwa się pomyślnie naprzód mimo wielu trudności, jakie się nastręczają. Wybitni przedstawiciele przemysłu i finansów zarówno angielscy jak i zagraniczni **pracują wspólnie nad ułożeniem stosunku konsorcjum** i metod jego pracy. Sanacja finansowa państw Europy, które jej potrzebują, przeprowadzoną będzie na nowych zasadach kredytowych i gospodarczych. Będzie to **akcja zakreślona na wielką skalę, jakiej nie znała dotychczas historja.** Harald Brown, znany prawnik i ekonomista angielski, zajął się ułożeniem **statutu konsorcjum.** Odbywa on szczegółowe konferencje z ekspertami zagranicznemi.

Narady, które toczyły się w ostatnich dniach w Londynie, miały **przebieg zadowalający** i doprowadziły do porozumienia. Na razie dyskutowane są kwestje zasadnicze. W pierwszej linji zgodzono się definitywnie na to, że wszystkie pięć mocarstw organizujących konsorcjum, to jest **Wielka Brytanja, Francja, Włochy, Japonja i Belgia, mają wziąć równy udział w konsorcjum.** Zastrzeżono też z góry, że **nie może nastąpić redukcja udziału.** Zastrzeżenie to dotyczyć ma także i tych uczestników, którzy w przyszłości mogą być ewentualnie dopuszczeni do udziału w konsorcjum jak np. **Niemcy i Czechosłowacja.** Dalszy ustalony punkt postanawia, że udział finansowy każdego z mocarstw przystępujących do konsorcjum ma wynosić **4 miljony funtów szterlingów w gotówce** lub też w obligu ekwiwalentowym.

ODROCZENIE KONFERENCJI W GENUI.

Rzym, 24 lutego (PAT). Urzędowo donoszą, że z racji kryzysu ministerjalnego konferencja genueńska **musi ulec odroczeniu.** W najbliższym czasie rząd porozumie się z państwami sprzymierzonemi w celu **ustalenia nowego terminu konferencji.**

Różne wiadomości polityczne

NA ZWOŁANIE MIĘDZYNARODOWEJ KONFERENCJI EPIDEMICZNEJ DO WARSZAWY zgodził się, w imieniu Ligi Narodów, Hymans i proponuje zwołać konferencję na 15 marca.

POSEŁ NIEMIECKI W WARSZAWIE, p. Schoen, wyjechał do Niemiec. Zastępuje go radca poselstwa von Bernsdorf.

STOSUNKI HANDLOWE POLSKO-UKRAIŃSKIE. Ze Lwowa telefonują nam: Ukraińskie przedstawicielstwo handlowe w Polsce zwróciło się do Zarządu Targów Wschodnich z prośbą o udzielenie mu informacji z dziedziny przemysłu, handlu, odnośnie do produkujących przedsiębiorstw polskich. W zamian za to przedstawicielstwo ukraińskie ofiarowuje stałe informacje co do popytu i podaży na Ukrainie.

KARY ZA STRAJK W NIEMCZECH. Z Berlina donoszą: Z powodu ostatniego strajku powszechnego w zakładach miejskich, miasto Berlin wydaliło: 1890 funkcjonarjuszów tramwajowych, 2000 robotników gazowni i elektrowni i 230 urzędników i robotników wodociągowych. Prócz tego wdrożono przeciw 52 urzędnikom miejskim postępowanie w celu wydalenia ich ze służby.

WYDANIE MORDERCÓW HISZPAŃSKIEGO PREZYDENTA MINISTRÓW. Mordercy prezydenta Dato wydani przez Niemcy, zostali odstawieni do Madrytu.

NA SPRAWCÓW ZAMACHU na obecnego króla serbskiego Aleksandra w dniu 9 czerwca 1921 roku, zapadł wyrok, skazujący Stoitsa, który rzucił bombę, na karę śmierci, a Węgra Czakiego na 20 lat ciężkich robót.

DYKTATOREM ŻYWNOŚCIOWYM W ROSJI mianowany został Radek przez sowiecką radę pracy.

LOKAUT W DANJI. Rokowania pomiędzy pracodawcami a robotnikami w Danji w sprawie znacznego obniżenia płacy, rozbiły się. Związek pracodawców uchwalił wobec tego ogłosić począwszy od wtorku lokaut we wszystkich fabrykach, należących do związku. Lokaut obejmie bezpośrednio 170.000 robotników, a pośrednio 30.000. Oprócz tego jest w Danji obecnie 92.000 bezrobotnych.

STRAJK ROBOTNICZY W ANGLJI SŁABNIE. Mniejszość robotników wróciła do pracy, większość jeszcze strajkuje. Jeden z przywódców »Labour Party« został uwięziony. Liczba bezrobotnych w Anglji spadła znacznie.

Dział ekonomiczny

* W WALCE ZE SPEKULACJĄ WALUTOWĄ. W najbliższych dniach ukaże się rozporządzenie ministerstwa skarbu, rozszerzające prawo skupywania i rozporządzenia walutami zagranicznemi także na niektóre instytucje przemysłowo-wywozowe, nie mające charakteru banków, jak na przykład na Syndykat włókienniczy wywozowy w Łodzi, »P. T. H.« w Krakowie i t. p. W ten sposób zakłady przemysłowe, pracujące na wywóz, nie będą potrzebowały posługiwać się pośrednictwem obcych banków przy nabywaniu walut, oszczędzając sobie kosztów i straty czasu. Rozporządzenie to przysporzy zwłaszcza przemysłowi łódzkiemu wielkich korzyści, bo, umożliwiając syndykatowi wywozowemu skoncentrowanie zaopatrywania w waluty całego przemysłu włókienniczego, zapobiegnie wszelkim spekulacjom, uprawianym na tem polu. W niektórych dniach panowało bowiem dotychczas na giełdzie łódzkiej tak wielkie zapotrzebowanie obcych walut, że pewne elementy natychmiast wykorzystywały tę okoliczność, łowiąc olbrzymie zyski z tej niecnej spekulacji walutowej ze szkodą naszej waluty i przemysłu.

* PRZYSTĄPIENIE POLSKI DO MIĘDZYNARODOWEJ KONWENCJI BERNEŃSKIEJ. Ministerstwo kolei żelaznych komunikuje: W myśl traktatu wersalskiego, rząd polski notyfikował w swoim czasie przez posła w Bernie rządowi szwajcarskiemu akces Polski do międzynarodowej konwencji berneńskiej o przewozie towarów kolejami żelaznemi z dnia 14 października 1890 roku. Po procedurze, trwającej czas dłuższy, i usilnych staraniach, ministerstwo kolei żelaznych zostało w tych dniach urzędowo zawiadomione przez urząd Centralny Transportów międzynarodowych w Bernie, że koleje Rzeczypospolitej Polskiej łącznie z kolejami leżącemi na obszarze wolnego miasta Gdańska, będą przyłączone do konwencji berneńskiej z dniem 24 lutego 1922 roku. O tem postanowieniu państwa, już należące do powyższej konwencji, zostały powiadomione notą rządu szwajcarskiego z dnia 23 stycznia b. r.

* Z RYNKU ŁÓDZKIEGO. Towary łódzkie poszły w ostatnim czasie znacznie w górę. Przędza b. podrożała i staje się przedmiotem handlu paskarskiego. W ostatnim tygodniu wielu kupców rumuńskich poczyniło tu znaczne zakupy, finansowane przeważnie przez Bank mołdawski. Rumuńscy kupcy kupują przedewszystkiem tańszy towar bawełniany, oraz trykotowy i pończoszniczy, płacąc gotówką.

Bawi tu też kilkunastu kupców z Wiednia, którzy poczynili większą ilość zakupów dla Jugosławji i Bułgarji. Towar ten wywożą na tranzyt, to znaczy, by uniknąć podwójnej opłaty, składają na komorze w Wiedniu, skąd jest wysyłany do Jugosławji i Bułgarji. Na rynku manufakturowym numery wysokie przędzy znacznie podrożały, niskie bez zmian.

Według urzędowych sprawozdań, przedstawia się dowóz surowca do fabryk łódzkich za rok 1921 w następujących cyfrach: w pierwszem półroczu 1921 roku nadeszło do Łodzi koleją bawełny 18.514.940 kg., wełny 6,586.900 kg., czyli 2.300 wagonów. W drugiem półroczu nadeszło wełny 6,399.387 kg., bawełny 21.590.485 kg., czyli 2.760 wagonów. Razem więc Łódź przerobiła w ubiegłym roku bawełny 40,105.425 kg., wełny zaś 12,986.287 kg. Notowania powyższe obejmują tylko ilości surowca, wyładowane na stacjach Łodzi, a więc bez uwzględnienia fabryk w Zgierzu, Pabjanicach i Tomaszowie.

* O IZBĘ GOSPODARCZĄ. (AW). W dniu jutrzejszym rozpoczyna się ankieta krakowskiego Towarzystwa Ekonomicznego w sprawie Izby gospodarczej. Ankietę rozpocznie poseł Mieczysław Niedziałkowski, znany teoretyk polskiego socjalizmu i autor całokształtu zarysu ustawowego Izby gospodarczej, umieszczonego w socjalistycznym projekcie konstytucji polskiej, odrzuconym przez Sejm przy uchwalaniu konstytucji marcowej. Ankieta obecna Towarzystwa Ekonomicznego ma dostarczyć na podstawie dyskusji publicznej materjału do wypracowania w gronie komisji naukowej Towarzystwa gotowego projektu ustawy państwowej o Izbie gospodarczej. Projekt ten przesłanym ma być Radzie ministrów. Zaznaczyć przytem należy, że uchwalony obecnie przez Radę ministrów projekt polskiej ustawy czekowej opracowanym został przez Krakowskie Towarzystwo Ekonomiczne.

* UPRZEMYSŁOWIANIE GDAŃSKA. (AW). W Gdańsku powstaje duża sortownia i oczyszczalnia pierza pościelowego. Materjał surowy skupywać ona zamierza w Polsce.

* BANKI POLSKIE ZA GRANICĄ. W Brukseli otworzono w ostatnich dniach oddział warszawskiego Banku dla handlu i przemysłu, mający na celu ułatwienie stosunków ekonomicznych i pieniężnych z Polską przy współdziałaniu miejscowych przedstawicieli przemysłu i kapitału. Kierownictwo tej polskiej, finansowej, placówki w stolicy Belgji powierzono znanemu w sferach gospodarczo-finansowych belgijskich p. D. Berlau; prokurentami są pp. C. Etienne i J. Kowalski.

* III. TARG MIĘDZYNARODOWY W LIBERCU. Izba handlowa i przemysłowa w Krakowie ogłasza, iż w Libercu (Reichenberg) odbędzie się w dniach między 12 a 20 sierpnia b. r. III. międzynarodowy targ. Dla uczestników przewidziane są zniżki kolejowe, wizowe i t. p.

* WYSTAWA ŻEGLUGI RZECZNEJ I BUDOWY WODNEJ W ESSEN (RUHR) odbędzie się w czasie od 31 marca do 30 kwietnia b. r. Prospekty i warunki do przejrzenia w biurze Izby handlowej i przemysłowej w Krakowie.

* WĘGIEL CZESKI. Od dnia 15 b. m. podwyższono opłatę od wywozu węgla z Czechosłowacji. Opłata wynosi 3 procent wartości, zamiast dotychczasowych 2 procent.

* MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA TARYFOWA W TRIJEŚCIE. Międzynarodowe obrady w sprawach taryfowych w Trijeście, w których brali udział delegaci polscy, austrjaccy, czescy, jugosłowiańscy i włoscy, zakończyły się w dniu 18 b. m. Ustalono między innemi bezpośrednią taryfę adrjatycką dla taniego transportu towarów czechosłowackich i polskiego tranzytu do Trijestu. Polska przyznała Czechosłowacji taryfy tranzytowe niższe od swoich własnych.

* PLAN STWORZENIA ŚWIATOWEGO KONCERNU DLA SPRZEDAŻY PSZENICY. (AW). Z Sydney w Australji nadeszła wiadomość o olbrzymim planie założenia światowego koncernu dla sprzedaży pszenicy. Koncern ten ma kontrolować wszystkie zbiory pszenicy Kanady, Stanów Zjednoczonych i Australji, a więc najpoważniejszych źródeł produkcji pszenicy.

LWOWSKA GIEŁDA ZBOŻOWA. (24 lutego). Ceny w markach za 100 kg.: Pszenica krajowa 13.500—14.000, żyto małopolskie 9000—9300, jęczmień małopolski browarniany 7500—7700, jęczmień małopolski pastewny 7200—7500, owies małopolski 8000—8400, kukurydza krajowa 9800—10.200, ziemniaki gorzelniane 2600—2700, fasola biała 13.000—13.400, kolorowa 10.400—11.000, groch polny 9300—9500, bobik 7000—7500, wyka 6500—8500, łubin 5000—6500, hreczka 8800—9100, mąka żytnia 70% 13.200—13.700, mąka żytnia 60% 14.400—14.900, mąka pszenna 60% 18700—19200, mąka pszenna 50% 21.200—21.700, mąka pszenna 40% 24.200—24.700, otręby żytnie 5200—5400, otręby pszenne 5200—5400, makuchy lniany i konopny 8400—8800, worki jutowe wyrobu Stradom 425, worki używane 300, koniczyna czerwona krajowa 82.000—88.000 słoma prasowana 2400—2600, siano wołyńskie 3000—3500, siano słodkie krajowe 4000—4400, len 17.000—17.500, kasza hreczana 17.200—17.500—17.000, mieszanka pastewna w ziarnie 5500—6000.

Zebranie mniej liczne. Popyt silny. Podaż mała z powodu braku wagonów. Dowóz kukurudzy rumuńskiej wstrzymany, wskutek czego ceny kukurudzy krajowej poszły w górę. Transakcja w mące i kaszy hreczanej. Ceny naogół silniejsze. Tendencja zwyżkowa, usposobienie ożywione.

Wiadomości giełdowe

Z GIEŁDY KRAKOWSKIEJ. Na rynku dewizowym podobnie jak w Warszawie, tendencja niejednolita. Przekazami na Berlin i Wiedeń robiono po kursie mocniejszym, na Pragę zaś słabszym o 3 punkty. Franki francuskie w szacowaniu słabsze, dolary bez zmiany.

Również w dziale papierów przemysłowych usposobienie niejednolite. Większem wzięciem cieszyły się »Tepege« młode, zyskując 300 punktów, »Chodorów« i dawno nierobione »Automotor«. Słabsze: »Krakus« (200 punktów) i »Polska Nafta«. Inne gatunki bez zmiany. Z handlowych w obrotach »P. T. H.« i »Polski Glob« po kursie dotychczasowym. Z bankowych nabywano Przemysłowy, Hipoteczny i Ziemski Kredytowy, z przekazowych 4% obl. kom. Banku kraj. po 92.

Cedula kursowa giełdy krakowskiej

z dnia 24 lutego 1922

	ofiar.	żąd.
Polski Bank Przemysłowy	600'—	700'—
Transakcja		650'—
Bank Hipoteczny	800'—	900'—
Transakcja		850'—
Bank Małopolski	650'—	700'—
Ziemski Bank Kredytowy	600	
Transakcja	630'—	650'—
Akc. Bank Związkowy	650'—	700'—
Bank ziem. dla kresów Łańcut	600'—	700'—
Polskie Tow. handlowe	675'—	725'—
Transakcja		710'—
Handl. Spółka akc. »Impex«	275'—	325'—
»Polski Glob« Tow. dla trans. handl.	850'—	950'—
Transakcja		900'—
Żegluga Polska	300'—	350'—
Zieleniewski	5600'—	5900'—
Transakcja		5700'—
H. Cegielski, fabr. masz. Poznań	2500'—	2600'—
Transakcja		2450'—
Warsz. Ska bud. parow.	1300'—	1400'—
»Trzebinia« fab. masz. i narz. rol.	2000'—	2200'—
Transakcja		2100'—
Zakłady amun. »Pocisk«	900'—	1000'—
»Automotor« fabryka samochodów	1050'—	1150'—
Transakcja	1050'—	1150'—
Fabr. Portland-Cementu Szczakowa	17000'	18000'—
»Górka« fabryka cementu	6000'—	6500'—
»Tepege« Tow. dla przeds. gór. I-III	6800'—	7200'—
Transakcja		7000'—
»Tepege« Tow. dla przeds. gór. IV	6500'—	6900'—
Transakcja	6500'—	6900'—
Polska Nafta	2100'—	2200'—
Transakcja		2150'—
»Pezet« powsz. zakłady bud.	1000'—	1100'—
Fabr. przetw. tłuszcz. w Trzebini	4700'—	4900'—
Transakcja	4800'—	4900'—
»Krakus« Zjed. fabr. przetw. wysk.	2900'—	3100'—
Transakcja		3000'—
Fabr. i raf. cukru w Chodorowie	3500'—	3800'—
Transakcja		3700'—

Waluty i dewizy:

	Kup.	sprz.	czeki	
Dolary St. Zjedn.	3650'—	3950'—	3650'—	3850'—
Franki franc.	340'—	360'—	345'—	365'—
Marki niemieckie	17'—	18'—	17'25	18'25
Transakcja				18'25
Korony austr.	0'62	0'66	0'62	0'66
Transakcja			0'65½	0'64³/₄
Korony czeskie	65'—	68'—	66'—	70'—
Transakcja				67'—

GIEŁDA WARSZAWSKA. (24 lutego). 4½% Tow. Kred. ziem. za 100 rubli srzedaż 375, kupno 365. za 100 marek trans. 71, sprzedaż 72, kupno 70, 5% Warszawy trans. 325—326—327, sprzedaż 330. kupno 320, Pożyczka oszczędności trans. 96, Obligacje Banku komunalnego trans. 100.

Akcje: Bank handlowy 3015—3025, Kredytowy w Warszawie 3000—3050, Warsz. Tow. fabryk cukru 21.300—21.400—21.200, Drzewny przemysł i handel 1850—1855, Lilpop-Rau-Loewenstein 3825—3925—3900 Ostrowieckie zakłady 7000—7050, Rudzki i Ska 2500—2475—2550, Starachowice 4900—4825—4875, Zakłady żyrardowskie 66.500—74.000—73.500, Borkowski 1400—1415, Bracia Jabłkowscy 1200, Warsz. Tow. transp. i żeglugi 1700—1775, Polska nafta 2375—2400,

Waluty: Dolary St. Zjedn. gotówka trans. 3855—3850 3840, sprzedaż 3875. kupno 3835, funty szterlingi trans. 17.650—17.000. Gdańsk czeki trans. 17'95—18'15—17'95. sprzedaż 18'15, kupno 17'75, Belgja czeki trans. 357'50—357, Berlin czeki trans. 17'95—18'15—17'95, sprzedaż 18'15, kupno 17'75, Londyn czeki trans 17.200—17.350—17.100, sprzedaż 17.000, kupno 17.050 Nowy York czeki trans. 3875—3870, sprzedaż 3890, kupno 3850, Paryż czeki trans. 359—357, sprzedaż 354, kupno 352, Praga czeki trans. 68—66. Wiedeń czeki trans. 67'25—64'50, sprzedaż 65, kupno 61.

GIEŁDA LWOWSKA. (24 lutego). Ruble carskie po 100: 225—325, ruble carskie po 500: 150—220, drobne 80—100, ruble dumskie po 1000: 35—45, dumskie po 250: 20—40. Kiereńki po 40 i 20: 10—15, karbowańce po 1000: 1—3, grzywny po 500 i wyżej 4—8, franki francuskie 350—360, szwajcarskie 690—740, funty szterl. 16.400—17.100, dolary amerykańskie 3750 3850, dolary kanadyjskie 3300—3100, dolary amerykańskie drobne 3650—1750, marki niemieckie po 1000: 17'25—18'25—17'70—17'75, po 100: 16'25—17'25, drobne 15'25—16'25, lei rumuńskie po 500: 26—29, drobne 24—27, liry włoskie 190—200, korony czeskie 65—70, austr. 0'62—0'68—0'67—0'68, węgierskie 4'50—5'50, franki belgijskie 320—340. Dewizy: Londyn 16.400—17.200. Paryż 330—360, Zurych 690—740, Praga 65—70—68'25—68, Budapeszt 4'75—5'75, Wiedeń 0'62—0'67—0'65½—0'65, Berlin 17'50—18'50—18'10, Belgrad 45—50, Zagrzeb 10—12'50. Nowy York 3675—3875, Medjolan 190—210, Bukareszt 27—30, Bruksela 320—340

GIEŁDA WIEDEŃSKA. (24 lutego). Renta majowa 113, austr. renta koronowa 112'50, renta lutowa 132, węg. renta koronowa 1300, losy tureckie 28.800, priorytety kolei południowej 18.980, Anglobank 17.050, Bankverein 6460, Bodenkredit 10.600, Austr. Zakład Kred. 7340, Bank depozytowy 3950, Laenderbank 20.700, Merkury 4550, Unionbank 5825, Bank obrotowy 3100, Żivnostenska 46.900. Kolej północna 270.000, Lwow-Czerniowce 26.000, Koleje austr. 49.000, Koleje połudn. 16.030, Alpiny 59.750, Berg und Hutten 108.000, Krupp 32.000, Huta Poldi 45.500, Praskie tow. przem. żel. 120.000, Rima 23.400, Skoda 48.500, Zieleniewski 9500, Apollo 31.000, Fanto 71.000, Gal. Karpaty 112.000, Siersza 10.200.

Kursa dewiz: Amsterdam 238.700, Zagrzeb 1838, Belgrad 7350, Berlin 28'72. Bruksela 53.580, Budapeszt 511'50, Chrystjanja 106.475. Kopenhaga 131.475, Londyn 27.365, Medjolan 31.090. Nowy York 6210'50, Paryż 56.480, Praga 10.847, Sofja 4170, Sztokholm 166.470, Warszawa 154—156, Zurych 121.475, dolary 6148, belgijskie 52.980, duńskie 127.975, angielskie 26.930, francuskie 55.980, holenderskie 235.900, jugosłowiańskie tysiączki niestempl. 7290, włoskie 30.690, norweskie 100.175, polskie 149—151, rumuńskie 4760, szwedzkie 160.470, szwajcarskie 120.475, czeskie 10847 węgierskie 917'50.

GIEŁDA PRASKA. (24 lutego). Berlin 26'10, Warszawa 1'20—1'80, marka niemiecka 26'10, marka polska 1'20—1'80.

Dnia 21 lutego notowano dolary 54 i 55.

GIEŁDA SZWAJCARSKA. (24 lutego). Berlin 2'34, Holandja 195'75, Nowy York 511. Londyn 22'54, Paryż 46'90, Medjolan 25'75, Praga 8'55, Budapeszt 0'74, Zagrzeb 1'55. Warszawa 0'14, Wiedeń 0'10, austr. stemplowane 0'08¹/₄.

Końcowe kursa: Berlin 2'34, Holandja 195'80, Nowy York 512. Londyn 22'54, Paryż 46'65. Medjolan 26, Praga 8'70, Budapeszt 0'72, Zagrzeb 1'55, Warszawa 0'14, Wiedeń 0'10, austr. strempl. 0'08½.

GIEŁDA PARYSKA. (23 lutego). Niemcy 5'06, Ameryka 10'91 1/8, Holandja 95'50, Anglja 47'13½, Holandja 418'37, Włochy 56'12, Szwajcarja 213'50, Hiszpanja 174'50.

GIEŁDA NOWOJORSKA. (23 lutego). Kurs dzienny 5%. Przekaz na Londyn 4'41'62, na Berlin 0'46'12.

CZARNA GIEŁDA W WARSZAWIE. Z Warszawy telefonują nam: Na czarnej giełdzie notowano dolary 3800, marki niemieckie 17'90, franki francuskie 340, funty szterl. 16.900, 100 rubli złotych 185.000 mk.

CZARNA GIEŁDA WE LWOWIE. Ze Lwowa telefonują nam: Na giełdzie czarnej tendencja chwiejna, obroty słabe. Dolary notowano 3790—3800, marki niemieckie 17'80—17'85, leje 24—24'50, franki francuskie 315—325, funty szterl. 15.500—15.600 mk.

MARKA POLSKA W BUDAPESZCIE. (24 lutego). W oficjalnym handlu walutowym w Budapeszcie notowano markę polską 19—20.

Odpowiedzialny redaktor:
MICHAŁ KONOPIŃSKI.
NAKŁADEM
WYDAWNICTWA „NOWEJ REFORMY“
Spółki z ogr. odp.

Nadesłane.

Artykuły w tym dziale nie pochodzą od Redakcji.

Bł. p.

Z KAMSLERÓW

Flora Wahrhaftigowa

żona adwokata

zmarła dnia 21 lutego 1922 roku w Berlinie po długich i bardzo ciężkich cierpieniach w 44 roku życia.

Pogrzeb odbędzie się w Krakowie dnia 26 lutego 1922 roku, to jest w niedzielę, o godzinie 3 po południu z domu przedpogrzebowego na cmentarzu izraelickim, na który zapraszają w ciężkim żalu pogrążeni

MĄŻ i RODZINA.

Kraków, dnia 24 lutego 1922 r.

Uprasza się uprzejmie o zaniechanie wizyt kondolencyjnych.

Zakopane, Krynica — wynajmę sklep wolny. Zgłoszenia: Biuro „Uczciwość“, Kraków, Podwale 3. 1050 1 2

Pracownia bielizny
„Róża“
Kraków, ul. św. Filipa l. 23
wykonuje w najkrótszym czasie bieliznę męską i damską. Przyjmuję również wszelkie zamówienia hurtowne do sklepów. 1050

Tarnów: realność, ogródek, stajenka, częściowo wolne, za 4 miljony Mk, sprzeda Biuro „Uczciwość“, Kraków, Podwale 3. 1089

Leśniczy egzaminowany, z 20-letnią praktyką, poszukuje posady. Roman Lewicki, Pacyków. p. Stanisławów. 1104

Kawiarnię pierwszorzędną, „Variété“, znakomity interes na Pomorzu, sprzeda Biuro „Uczciwość“, Kraków, ul. Podwale l. 3. 1091 1 2

Dachówki
cementowo asbestowe „ETERNIT“, patent Ludwika Harscheka, sprzedaje po cenach ściśle fabrycznych
„Pewność“
Dom komisowo-handlowy
Kraków, ul. Długa l. 43.
1102 1 2

Zgubiono papiery wojskowe na nazwisko Andrzej Ziemba, Szarów. Papiery te są nieważne. 1101

Doświadczony rządca ekonomiczny szuka posady lub dzierżawy małego folwarku. Kraków. Kątowa 3, Stanclikowa. 1097

Zgubiono dokumenta wojskowe na nazwisko Józef Starowicz, Rusocice, są nieważne. 1120

Zdemobilizowany porucznik W. P., chcący pracować, mający większy kapitał, poszukuje, jako znający ten zawód, dzierżawy majątku lub administracji, najchętniej w okolicy Bielska, Białej, Cieszyna, Gorlic. Zgłoszenia pod **„Rolnik 26“** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy“. 1114

Panienkę
z zamożnego domu przyjmie na **pensję** inteligentna izr. rodzina. Wiadomość: ul. Zyblikiewicza l. 20, I piętro, 1 drzwi. 1124

Nasiona warzyw i kwiatów wysyłam, jak długo zapas starczy. Zakład ogrodniczy Ignacy Puc, Bochnia. Cenniki na żądanie darmo i opłatnie. 891 4 6

KASY
ogniotrwałe różnych wielkości posiada na składzie firma:
Bracia Tokarze
Kraków XXII, ul. Wielicka 7.
Telefon 475. — Przyjmuje zamówienia na budowę specjalnych szaf książkowych, jakoteż skarbców najprecyzyjniej wykonanych. Uskuteczn a naprawy fachowe w jak najkrótszym czasie. 977 3 3

Lwów: kamienicę III-p., komfort, sklep śniadankowy, sprzeda Biuro „Uczciwość“, Kraków, Podwale 3. 1093 2 3

MLEKO
słodkie, niezbierane (pełne), jest codziennie w każdej ilości. Mleko podwójne według przepisu prof. Dra Jaworskiego. Laktol Yoghurt Kefir. —
„Laktol“ Karmelicka 15.
994 2 3

Dobra lokata kapitału. Blisko śródmieścia ¼ część kamienicy II-p., tanio sprzedam lub zamienię na realność w wielkim Krakowie. Zgłoszenia: Biuro „Uczciwość“, Kraków, Podwale 3. 1092 2 4

Mieszkania
sklepy, magazyny w nowobudującej się kamienicy przy ul. Karmelickiej, do sprzedania na własność na nowem prawie mieszkaniowem. Zgłoszenia do 28 lutego w biurze technicznem, Kraków, Grodzka 26. 1002 5 6

Urzędnik naftowy
mający praktykę naftową jako samodzielny kierownik biura, poszukuje odpowiedniego stanowiska. — Zgłoszenia pod **„Pilność A. K. 25“** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy“. 1022 4 5

Reprezentacji Towarzystwa ubezpieczeń poszukuję na Małopolskę i Śląsk Cieszyński. Lokal reprezentacyjny posiadam. — Zgłoszenia pod **„Reprezentacja 20“** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy“. 1033 4 5

KURSA
nauki języka francuskiego. Lekcyj udzielają rodowite Paryżanki. Początki, konwersacja i literatura. — Informacyj udziela się od 12—7 wieczór, Dolne Młyny l. 6, II p. 1048 2 3

Wszelkie naprawy
okularów i cwikierów, wstawianie szkieł i t. p. wykonuje najstaranniej tanio i szybko **E. NIEMETZ, optyk i mechanik w Krakowie, ul. Karmelicka 15.** 1056 13 13

Z dystyngowaną
niezależną damą zapozna się starszy kawaler. Nieanonimowe listy pod **„Endymion“** do biura ogłoszeń M. Huszczyca, Kraków, ul. Jagiellońska 7. 1076 1 3

„Tygodnik Dostaw“ na II. Targu Poznańskim

Podczas trwania II. Targu Poznańskiego ukażą się 3 wielkie numery agitacyjne „Tygodnika Dostaw“, które reprezentować będą wobec uczestników Targu przemysł całego państwa, a własne biuro „Tygodnika Dostaw“, zainstalowane na Targu, zajmie się szerokiem rozpowszechnieniem tychże.

Ogłoszenia do tych numerów przyjmuje wydawnictwo „Tygodnika Dostaw“ we Lwowie, ul. Potockiego l. 26 do dnia 25 lutego b. r. według swojej taryfy bez dopłaty, zaś od dnia 25 lutego b. r. z 5% dopłatą. Dla wielkich instytucyj i pierwszorzędnych firm rezerwujemy cało- i pół-stronicowe miejsca dla ogłoszeń do końca lutego b. r. 751 9 0

567 5 26

Łóżka żelazne z materacami sprężynowemi lub bez, dla koszar, sanatorjów, pensjonatów itp. **Umywalki metalowe** gustownie wykonane, **Materace** sprężynowe, **Saneczki** dla dzieci, **Stojaki** do miednic, **Meble ogrodowe**, **Łopatki kuchenne**, **Wieszaki** i inne **wyroby tłoczone**
poleca 6404 2 2
Leszczyńska fabryka sprzętów żelaznych T. z o. p.
Leszno (Wielkopolska)

Ostrzegamy przed lichemi naśladownictwami!

Prawdziwy oryginalny
ŻUPAN - król likierów
:: z owoców leśnych ::

Prawdziwe oryginalne
NABÓJKA-NASTOJKENA
królowe likierów
z owoców ogrodowych.
B. Kasprowicz w Gnieźnie
Oddział w Poznaniu
ulica 27 Grudnia 19. 297 3 3

Jeneralny przedstawiciel na całą wschodnią i zachodnią Małopolskę:
Dr Z. Dzikowski i Ska, Kraków, ulica Jagiellońska L. 5.

Urzędnik
kawaler, biegły fakturzysta i kalkulator, z dłuższą praktyką w pierwszorzędnem centralnem biurze sprzedaży żelaza zakładów hutniczych, biegle władający językiem polskim i niemieckim, jakoteż francuskim wystarczająco, poszukuje posady jako kierownik biura lub podobnej. Zgłoszenia pod **J. K.** Theatercaffe Bielsko. 1052 2 2

Buchalter-bilansista
(urzędnik państwowy) poszukuje zajęcia popołudniowego w przedsiębiorstwie handlowem. Zgłoszenia pod **„Skrupulatny“** przyjmuje Administracja „Nowej Reformy“. 1085 2 3

Nowości wydawnicze
Wacława Grubińskiego
Przesilenie (Dramat w 3-ch aktach).
Dwie nowele.
Tegoż autora:
Wojenny balonik
Piekło 50 6 0
Rymy i proza.
Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Naprawia dzwonki, telefony, elektrykę
rutynowany elektryk.
T. ARMATYS
Kraków, ul. Zyblikiewicza 15, II p., oficyna 1014 6 6

Księga informacyjno-adresowa
polskiej części Śląska Opolskiego
pod redakcją prof. dra E. Romera.
Treść: Raptularz historyczny. — Terytorjum i ludność. — Górnictwo i przemysł metalurgiczny. — Towarzystwa akcyjne. Właściciele prywatni. — Główne firmy przemysłowe i handlowe. — Władze publiczne. — Ogłoszenia. — Mapa górniczo-przemysłowa. — Mapa granicy polskiej — Mapa administracyjna Polski.
Cena 576 mkp. z dodatkiem droż.; 660 mkp. z przesyłką.
„ATLAS“, Akcyjna Spółka kartograficzna i wydawnicza, Lwów, Łyczakowska 5. 1024 3 3
Oddział: Warszawa, Nowy Świat 59. Ajencje: Poznań, Wjazdowa 3

BECZEK ŻELAZNYCH
POCYNKOWANYCH
nowych, o pojemności 200 litrów, z dostawą natychmiastową, dostarcza
Polskie Towarzystwo handlowe
w Krakowie S. A. Sławkowska 1
114 3 3

Ogłoszenia do wszystkich pism
załatwia po cenach oryginalnych
„RUCH“ S. A.
w Krakowie, ul. Szczepańska 9.
Wszystkie pisma krajowe i zagraniczne na składzie. 60 4 0
Nowości księgarskie. Albumy mód.

Krój i szycie.
Każda praktyczna pani może w krótkim czasie
wyuczyć się kroju i szycia
sukien damskich i dziecięcych
w szkole kroju „Józefina“, Kraków, Długa 11.
Kurs zacznie się dnia 1 marca 1922 r.
Tamże wykonuje się wszelkie formy na suknie damskie.
1117 1 2

ZNANY SKLEP KOMISOWY
w Krakowie, przy ulicy św. Krzyża L. 5
poleca meble, dywany, futra, suknie balowe i t. d.
Kupuje i przyjmuje w komis. 681 4 0

FACHOWIEC
z dłuższą praktyką w wyrobie farb drukarskich, różnych lakierów, pokostu i innych przetworów chemicznych, poszukuje posady. Zgłoszenia do Biura dzienników Sperlinga, Przemyśl, Czarneckiego 5.
1054

Magazyn ubrań męskich
cywilnych i wojskowych, gotowych i na miarę.
CENY PRZYSTĘPNE! 1107 1 3
W. Żmuda, Kraków, ul. św. Tomasza 21.

TANIO i SZYBKO
nawet na poczekaniu, naprawia obuwie
„Zelownia“ Krakowskiej fabryki obuwia
Inż. Drobniak i Spółka
Kraków — ulica Czarnowiejska L. 70. 1065 1 3

Spółka rolniczo-handlowa
„JEDNOŚĆ“
w Krakowie, plac Szczepański 6
dostarcza na sezon wiosenny nasion warzywnych, krajowych i zagranicznych, nasion roślin pastewnych i koniczyn, traw zagranicznych, lucerny oryginalnej francuskiej, końskiego zębu amerykańskiego; makuchów lnianych i rzepakowych, siemienia lnianego i konopnego, jako też drobnych narzędzi rolniczych i żużli Thomasa 16—18%.
OFERTY NA ŻĄDANIE.
Kupujemy każdą ilość koniczyny szwedzkiej i białej. 1012

Kompletna gorzelnia
patent „Schwarza“, miedziany aparat ciągły firmy Quissek i Gebert, Bielsko, zbudowana w roku 1912, która była przez 1 rok w użyciu, oraz wszystkie zbiorniki, kocioł parowy, maszyna parowa, transmisje, rury miedziane i żelazne, oraz i armatury, prawie nowe, zaraz do sprzedania we fabryce maszyn rolniczych **S. Zwelga w Rzeszowie.**
1118

Poszukujemy:
1) Posiadającego już pewną rutynę biurową młodego człowieka, w wieku lat 24—26, władającego biegle językiem polskim i niemieckim, do czynności biurowej w zakresie administracji fabrycznej, oraz
2) biuralistki z poprawnym językiem polskim i niemieckim, do rachunkowości podatkowo-robotniczej i prowadzenia spraw z Kasą chorych.

Zgłoszenia pisemne w obu językach z podaniem dotychczasowej działalności skierować prosimy do Towarzystwa akcyjnego Ząbkowickiej fabryki szkła w Ząbkowicach, powiat będziński. 1073

PRACOWNIA POWROŹNICZA
STANISŁAWA KOSTURKIEWICZA
w Bochni — plac Słomiany
wykonuje liny wszelkiego rodzaju i o każdej grubości, sznury terowane i nieterowane, do uszczelnienia rur, instalacyj wodociągów i gazu.
Liny transmisyjne zakłada i skraca na miejscu. 4007
CENY KONKURENCYJNE! CENY KONKURENCYJNE

ZAMĄŻ – OŻENIĆ
można przez jedyne w Polsce pismo „Fortuna“. Ogłoszenia przyjmuje Centralna redakcja Kraków, Rynek gł. 11. Filje: Lwów, Przemyśl, Warszawa, Łódź, Lublin, Poznań, Nowy Jork, Chicago, Londyn i Francja. — Nr 27 do nabycia wszędzie, oraz na stacjach kolejowych. 1086

Małopolski Zakład Odzieży
zawiadamia
P. T. Publiczność, Konsumy i Kółka rolnicze, że od dnia 11 lutego 1922 r.
MAGAZYN TOWARÓW
przy ulicy Nadwiślańskiej L. 12
otwarty także w dnie sobotnie
od godziny 3 do 6 po południu.
Sprzedaż towarów odbywa się codziennie **w szatni przy ulicy Szczepańskiej i w magazynach przy ulicy Nadwiślańskiej 12** od godziny 9—1 rano i od 3—6 po południu. 931 8 0

Dostarczamy zupełnie kompletnych
:: do ruchu gotowych ::
urządzeń fabrycznych
każdej dziedziny z wszelką rękojmią.
GEFIA Towarzystwo akcyjne dla urządzeń przemysłowych
Wiedeń, I., Ring des 12. November 10.
32 11 13

BUCHALTER
ewentualnie rachmistrz drzewny poszukiwany do majątku leśnego przy stacji kolejowej w Poznańskiem. Kandydaci muszą znać doskonale język niemiecki i polski, umieć sporządzić bilans i mieć jaką taką praktykę w dziale drzewnym. Aryjczycy mają pierwszeństwo. Zgłoszenia pod **„Posen 100—4233“** przyjmuje Biuro ogłoszeń **Rudolf Mosse, Wiedeń,** I, Seilerstätte 2. 1065 1 2

DOM HANDLOWY
„ORDON“
ORDON
Spółka z ogran. odpow.
KRAKÓW, PLAC SZCZEPAŃSKI L. 9
poleca hurtownie i częściowo wszelkiego rodzaju artykuły domowo-gospodarcze, jak: mydła toaletowe, mydła do prania, pasty do obuwia, farbkę do bielizny i materyj, krochmal i błyszcz „Morawy“, wyroby trzcinowe, ryżowe, włósienne, powroźnicze itp. 353 8 8
Ceny zniżone! Ceny zniżone!

Hurtownicy! Główni zastępcy!
Wyrabiam tygodniowo 5.000 par najlepszego, plecionego, pilśniowego obuwia domowego Nr 26—45. — Cena 460 K niem.-austr. za parę
Poważni reflektanci niech piszą do fabryki obuwia
N. Steiner, Wiedeń
IX., Lichtensteinstrasse 78. 1041

Wózki dziecięce
odnawia precyzyjnie i szczegółowo, oraz 968 2 3
przyjmuje wszelkie roboty tapicerskie
J. Piechowicz, Kraków, Mikołajska 7

Pończochy damskie i dziecięce
w wielkim wyborze, skarpety, sznurowadła, nici, wszelkie dodatki do krawieczyzny i bawełny do robót ręcznych, krajowe i zagraniczne
polecają 738
Wiesław Szajdakowski i Ska
Kraków, ul. Szczepańska L. 11.
Dla Kółek rolniczych i konsumów większy opust.

NIKLOWANA STAL CHROMOWA
wkrętki (śruby) drzewne, nity, narzędzia, pilniki, świdry spiralne wszelkiego rodzaju — poniżej cen dziennych
do sprzedania.
Inżynier Emil Lorentz, Wiedeń, XIX.
Billrothstrasse Nr 49. 1096

NADESZŁY WIĘKSZE TRANSPORTY NA SKŁAD:

Wiedeńskie pasy skórzane, Klingerit, Moorit, azbest; Uszczelnienia do wiązów i dławików, węże gumowe i konopne;
Transmisje wszelkiego rodzaju;
Piły traczowe, tarcze ścierne;
Wiertarki z pasowym i ręcznym popędem, Gwinciarki, Amerykańskie uchwyty do tokarń;
Stal narzędziowa „Rapid“, pilniki; Smarownice i oliwiarki;
Linki druciane, Siatki druciane;
Gaza szwajcarska;
Żarówki. 640 3 3

B. UNGER
BIURO SPRZEDAŻY MASZYN I PRZYBORÓW TECHNICZNYCH
Kraków, Szewska 21, Telef. 1527.

W Drukarni Literackiej w Krakowie, ul. Jagiellońska L. 1
Rządca Drukarni L. K. Górski.